

eten en drinken**groep 1**

In dit thema worden de woorden en begrippen geleerd rondom eten en drinken.

Er is een supermarkt in de klas waarin de rollen van klant en verkoper worden gespeeld. Er worden boodschappen gedaan bij de slager en de bakker, en de kinderen maken toetjes en bakken pizza.

In sommige activiteiten komen rekenvaardigheden aan de orde, waaronder verdelen en wegen. De wijze waarop mensen eten en hun manieren aan tafel worden besproken, en vergeleken met de manieren die kinderen thuis hanteren. Eten, waaruit dat bestaat en hoe het gemaakt wordt, is een voortdurend gespreksonderwerp in de klas

En wat is eigenlijk koken, wat gebeurt er als je iets kookt of bakt?

dag	inhoud	pagina
themawoorden	-----	2
week 1		
maandag	1. de supermarkt -----	3
dinsdag	2. de bakker en slager -----	6
woensdag	3. de markt -----	9
donderdag	4. wegen -----	12
week 2		
maandag	5. verdelen -----	15
dinsdag	6. manieren -----	18
woensdag	7. een ei -----	21
donderdag	8. het ontbijt -----	24
week 3		
maandag	9. het middageten -----	27
dinsdag	10. het avondeten -----	30
woensdag	11. verukkelijk -----	33
donderdag	12. afwassen -----	36
spiekbrieven	-----	39

woordclusters		eten en drinken		groep 1
1. de supermarkt	2. de bakker en slager	3. de markt	4. wegen	
<i>de supermarkt</i>	<i>de slager</i>	<i>de markt</i>	<i>de kokosnoot</i>	
<i>van alles</i>	<i>de bakker</i>	<i>de kraam</i>	<i>het lichtst</i>	
<i>het boodschappenlijstje</i>	<i>de boodschappentas</i>	<i>de boodschappenkar</i>	<i>het zwaarst</i>	
<i>de hagelslag</i>	<i>de ham</i>	<i>de druif</i>	<i>wegen</i>	
<i>de macaroni</i>	<i>kosten</i>	<i>de tros</i>	<i>de weegschaal</i>	
<i>de spaghetti</i>	<i>de euro</i>	<i>rijp</i>	<i>inderdaad</i>	
<i>de appelmoes</i>	<i>de salami</i>	<i>rot</i>	<i>controleren</i>	
<i>de ketchup</i>	<i>de biefstuk</i>	<i>de citroen</i>	<i>het gewicht</i>	
<i>het schap</i>	<i>het gehakt</i>	<i>de bes</i>	<i>apart (afzonderlijk)</i>	
<i>de klant</i>	<i>sluiten (winkel)</i>	<i>de kool</i>		
<i>de winkelwagen</i>	<i>de cake</i>	<i>de spinazie</i>		
<i>de kassa</i>		<i>de komkommer</i>		
5. verdelen	6. manieren	7. een ei	8. het ontbijt	
<i>de meloen</i>	<i>het tafelkleed</i>	<i>bakken</i>	<i>het ontbijt</i>	
<i>ongeveer</i>	<i>de schaal</i>	<i>de koekenpan</i>	<i>het stokbrood</i>	
<i>de portie</i>	<i>allerlei</i>	<i>het kookplaatje</i>	<i>het beschuit</i>	
<i>verdelen</i>	<i>het hapje (gerecht)</i>	<i>het vet</i>	<i>de appelstroop</i>	
<i>de snijplank</i>	<i>de manier (gewoonte)</i>	<i>het klontje</i>	<i>de chocopasta</i>	
<i>sappig</i>	<i>hangen (houding)</i>	<i>rondom</i>	<i>zin hebben in</i>	
<i>de helft</i>	<i>onbeleefd</i>	<i>daaraan (oorzaak)</i>	<i>het beleg</i>	
<i>vergelijken</i>	<i>verbieden</i>	<i>gebakken</i>	<i>de onderkant</i>	
<i>het aantal</i>	<i>foei</i>	<i>gekookt</i>	<i>ondersteboven</i>	
<i>het kwart</i>	<i>gulzig</i>	<i>koken (water)</i>	<i>normaal</i>	
<i>overblijven</i>	<i>smakelijk eten</i>	<i>de bel (schuim)</i>	<i>omkeren</i>	
		<i>smaken</i>		
9. het middageten	10. het avondeten	11. verukkelijk	12. afwassen	
<i>het middageten</i>	<i>'s avonds</i>	<i>het toetje</i>	<i>het aanrecht</i>	
<i>tussen de middag</i>	<i>het avondeten</i>	<i>verukkelijk</i>	<i>afwassen</i>	
<i>de trek</i>	<i>warm (eten)</i>	<i>de vla</i>	<i>rommelig</i>	
<i>roosteren</i>	<i>hongerig</i>	<i>morsen</i>	<i>de kruimel</i>	
<i>het broodrooster</i>	<i>de pizza</i>	<i>de mandarijn</i>	<i>de broodkorst</i>	
<i>de snee (brood)</i>	<i>vooraf</i>	<i>de vrucht</i>	<i>gloeiend (heet)</i>	
<i>de stekker</i>	<i>alvast</i>	<i>de schil</i>	<i>het teiltje</i>	
<i>elektrisch</i>	<i>taai</i>	<i>het klokhuis</i>	<i>de afwasborstel</i>	
<i>het sardientje</i>	<i>kauwen</i>	<i>middenin</i>	<i>het sop</i>	
<i>de mayonaise</i>	<i>het blik</i>	<i>de poedersuiker</i>	<i>afspoelen</i>	
<i>de sinas</i>	<i>de blikopener</i>	<i>de zeef</i>	<i>het rekje (afwas)</i>	
	<i>de brok</i>			

1. de supermarkt	week 1	maandag
doel		
De kinderen kennen de clusterwoorden. Ze weten hoe je boodschappen doet in de supermarkt.		
voorbereiding		
Maak in de kring met wat spullen van de huishoek een 'supermarkt'. Zorg voor afbeeldingen op het digibord van een supermarkt, een schap en een winkelwagen. Zorg voor een pak macaroni en spaghetti, een pot appelmoes, een pak hagelslag, een fles ketchup en een kassa.		

woorden / definities / voorbeeldzinnen	
<i>De definities of voorbeeldzinnen kunnen gebruikt worden in de verschillende activiteiten.</i>	
de supermarkt	De supermarkt is een grote winkel waar je van alles kan kopen.
van alles	Van alles dat zijn allemaal verschillende dingen
het boodschappenlijstje	Het boodschappenlijstje is een papiertje waarop je schrijft wat je moet kopen. Met een boodschappenlijstje vergeet je niks.
de hagelslag	De hagelslag zijn kleine stukjes chocolade die je op je boterham kan doen.
de macaroni	De macaroni zijn kleine kromme dingetjes die je kan eten. Macaroni moet je koken
de spaghetti	Spaghetti is lang en dun. Spaghetti moet je eerst koken om te eten.
de appelmoes	De appelmoes is een soort pap van appels.
de ketchup	De ketchup is rood en zit in een fles. Ketchup is lekker bij friet en macaroni.
het schap	Het schap is een plank in de kasten van de supermarkt.
de klant	De klant is iemand die iets koopt in een winkel.
de winkelwagen	De winkelwagen is een wagentje in de supermarkt om je boodschappen in te doen.
de kassa	De kassa is een ding met knoppen waar het geld in gaat in de winkel.

Taalkring

Speel de gebeurtenis uit in de grote kring en geef daarbij betekenis aan de clusterwoorden.

Wat gebeurt er:

Samen met Wop doe je boodschappen in de supermarkt.

Wat vertel je:

Introduceer eerst het nieuwe thema.

- Vandaag gaan we beginnen met boodschappen doen! Ik ga samen met Wop naar de **supermarkt**. De **supermarkt**. *Laat een afbeelding zien*. De **supermarkt** is een heel grote winkel waar je **van alles** kunt kopen. **Van alles**. Heel veel dingen.

- Ik heb een **boodschappenlijstje** bij me. *Laat zien*. Een **boodschappenlijstje**.

Op mijn **boodschappenlijstje** staat wat ik allemaal ga kopen. Ik heb **van alles** op mijn **boodschappenlijstje** staan. Willen jullie weten wat ik op mijn **boodschappenlijstje** heb staan?

Laat kinderen reageren. Ik heb **hagelslag** op mijn **boodschappenlijstje** staan. **Hagelslag**.

En **macaroni**. En **spaghetti**. En **appelmoes** en **ketchup**.

Hagelslag, **macaroni**, **spaghetti**, **appelmoes** en **ketchup**. Dat heb ik allemaal op mijn **boodschappenlijstje** staan. *Laat zien*. Dat staat allemaal in de **schappen** van de **supermarkt**.

In de **schappen**. *Laat een afbeelding zien*. De **schappen** dat zijn de kasten in de **supermarkt** waar alles staat wat je kunt kopen. In de **schappen** staat **van alles**.

- In de **supermarkt** moeten de **klanten** een mandje nemen. De **klanten** zijn de mensen die iets komen kopen. De **klanten**. Maar de **klanten** kunnen ook een **winkelwagen** nemen. Een **winkelwagen**. Een **winkelwagen** is een wagentje van de **supermarkt**. *Laat een afbeelding zien*.

- Hier is de **supermarkt**. Kom Wop! We gaan **boodschappen** doen in de **supermarkt**.

We nemen een **winkelwagen**. *Pak het karretje en zet Wop erin*. Even kijken op mijn **boodschappenlijstje**. **Macaroni**. Waar is het **schap** met de **macaroni**? Hier is het **schap** met de **macaroni**. *Pak de macaroni*. Dit is **macaroni**. *Laat zien*. Eten jullie wel eens **macaroni**? *Laat kinderen reageren*. De **spaghetti** staat in hetzelfde **schap**. Dit is **spaghetti**. *Laat zien*. **Spaghetti**.

Eten jullie wel eens **spaghetti**? *Laat kinderen reageren*. **Spaghetti** en **macaroni** leg ik in mijn **winkelwagen**. Weten jullie nog wat ik verder nog moet kopen? *Laat kinderen reageren*.

- Even kijken op mijn **boodschappenlijstje**. Ja. **Hagelslag**, **appelmoes** en **ketchup**. In welk **schap** zou dat staan? Hier staat de **appelmoes**. Dit is **appelmoes**. *Laat zien*. **Appelmoes**.

Appelmoes is een soort pap van appels. Eten jullie wel eens **appelmoes**? *Laat kinderen reageren*. De **appelmoes** gaat in mijn **winkelwagen**. *Pak op dezelfde wijze de hagelslag en de ketchup uit de schappen en doe ze in je winkelwagen*.

- Heb ik alles? Alles van mijn **boodschappenlijstje**? Ik heb **van alles** in mijn **winkelwagen**. **Macaroni**, **spaghetti**, **appelmoes**, **hagelslag** en **ketchup**. Nu moet ik naar de **kassa**. De **kassa**.

Naar de **kassa** om te betalen. Hee, daar is Lap. Lap zit achter de **kassa**. Dit is de **kassa**. *Laat zien*.

In de **kassa** zit geld. Het geld van alle **klanten** die betalen in de **supermarkt**. Ik moet bij Lap betalen. *Reken de boodschappen af bij Lap*.

- Dag Lap! Alle boodschappen moeten nu weer uit de **winkelwagen**. In mijn tas. Ik heb een tas met boodschappen. *Doe alles in de tas*. Ik heb **van alles** uit de **supermarkt**. **Van alles** in mijn tas. Weten jullie nog wat er in mijn tas zit? *Laat kinderen reageren*.

vervolgactiviteiten		
1. de supermarkt	week 1	maandag
1.1 de supermarkt	kleine kring	mondelijke taalvaardigheid
<p>Besprek met de kinderen of zij wel eens naar de supermarkt gaan. Hoe ziet de supermarkt bij hen er uit? Wat kun je daar allemaal kopen? Noteer wat de kinderen zeggen. Maak daarna samen een supermarkt in het lokaal. Speel in de supermarkt met ze en gebruik daarbij de clusterwoorden. Laat Wop en Lap als klanten meespelen en van alles vragen. Ga daarna ook zelf meespelen en speel afwisselend klant of kassajuffrouw.</p>		
1.2 appelmoes maken	kleine kring	mondelijke taalvaardigheid
<p>Laat een pot appelmoes zien. Maak hem open en laat de kinderen proeven. Hoe zouden ze eigenlijk appelmoes maken? Laat de kinderen vertellen wat je moet doen om appelmoes te maken. Voer zelf uit wat de kinderen vertellen. Zorg voor appels, een snijplank, een mesje, een pannetje en een kookplaatje.</p>		
1.3 het boodschappenlijstje	kleine kring	functioneel schrijven
<p>Laat een boodschappenlijstje zien en vertel wat er op staat. Gebruikt hun moeder / vader ook een boodschappenlijstje, en waarom? Laat de kinderen daarna zelf een boodschappenlijstje maken en de boodschappen daarop tekenen / schrijven. Besprek de boodschappenlijstjes met de kinderen.</p>		
1.4 de winkelwagen	kleine kring	tekenen
<p>Teken op een vel papier (A3) schematisch een boodschappenwagen. Laat de kinderen daar de boodschappen in tekenen die ze in de supermarkt doen. Besprek de tekeningen met de kinderen en schrijf er dingen bij die ze vertellen.</p>		
1.5 waar / niet waar	grote kring	woordspelletje
<p>Doe steeds een bewering en laat de kinderen daarop hun duim omhoog doen (waar), of omlaag (niet waar). Beweringen die je kunt doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een boekenkast heeft ook schappen. - in de supermarkt kun je ook fietsen kopen. - chocolade maak je van hagelslag. - appels maak je van appelmoes - als je betaalt bij de supermarkt dan krijg je geld. - de klanten werken in de supermarkt. 		
1.6 vragen om over te praten	grote kring	woordspelletje
<p>Stel een vraag en laat de kinderen met hun buurman of buurvrouw die vraag bespreken. Als ze een antwoord hebben mogen ze dat zeggen. Laat ze ook vertellen waarom iets wel of niet zo is. Vragen die je kunt stellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - waarom hebben de mensen die in de supermarkt werken dezelfde kleren aan? - wanneer is iets een winkel en wanneer is het een supermarkt? - waarom heeft de supermarkt een kassa en niet gewoon een portemonnee? - wat is het verschil tussen een winkelwagen en tussen een boodschappenkar? 		

2. bakker en slager	week 1	dinsdag
doel		
De kinderen kennen de clusterwoorden. Ze weten wat je bij de slager en de bakker kunt kopen.		
voorbereiding		
Maak in de kring met wat spulletjes een 'bakker' en een 'slager'. Zorg voor afbeeldingen van een slagerswinkel en een bakkerswinkel. Zorg voor een boodschappentas en een portemonnee met tien losse (speelgoed) euro's. Zorg voor ham, salami, (nep)biefstuk en (nep)gehakt. Let erop dat het vlees halal is. Zorg voor een cake.		

woorden / definities / voorbeeldzinnen	
<i>De definities of voorbeeldzinnen kunnen gebruikt worden in de verschillende activiteiten.</i>	
de slager	De slager is een winkel waar je vlees kan kopen
de bakker	De bakker is een winkel waar je brood kan kopen. Maar bij de bakker kun je ook koek en cake kopen en andere zoete dingen.
de boodschappentas	De boodschappentas is een grote tas om de boodschappen in te doen.
de ham	De ham is vlees voor op je boterham.
kosten	Wat iets kost is hoe duur iets is.
de euro	De euro is geld.
de salami	De salami is een soort worst voor op je boterham.
de biefstuk	De biefstuk is rood vlees. Biefstuk moet je bakken om te eten.
het gehakt	Het gehakt is vlees dat eigenlijk allemaal klein stukjes vlees door elkaar is. Gehakt moet je bakken om te eten.
sluiten (winkel)	Als de winkel gaat sluiten gaat de winkel dicht. Dan kun je er niks meer kopen.
de cake	De cake lijkt op een brood maar cake is zoet.

Taalkring

Speel de gebeurtenis uit in de grote kring en geef daarbij betekenis aan de clusterwoorden.

Wat gebeurt er:

Je doet boodschappen bij de slager en de bakker.

Wat vertel je:

- Gisteren was ik in de supermarkt. Maar ik moet ook nog naar de **slager**. En de **bakker**. De **slager** en de **bakker**. De **slager** is een winkel waar je vlees kunt kopen. *Laat een afbeelding zien*. De **bakker** is een winkel waar je brood kunt kopen. *Laat een afbeelding zien*. De **bakker**. Ik moet nog naar de **slager** en de **bakker**. Eerst ga ik naar de **slager**. Ik heb een **boodschappentas** bij me. *Laat zien*. Een **boodschappentas**. Een **boodschappentas** om mijn **boodschappen** in te doen. En een boodschappenlijstje. *Laat zien*.

- Daar is de **slager**. *Doe alsof je naar binnen gaat*. Dag meneer. Heeft u **ham**? **Ham**. Dank u wel. *Neem de ham aan*. Wat **kost** het? één **euro**. *Laat zien*. Een **euro**. Hier is een **euro**, alstublieft. *Laat de ham zien*. Dit is **ham**. **Ham** is vlees voor op je boterham. Eten jullie wel eens **ham**? *Laat kinderen reageren*. En heeft u ook **salami**? **Salami**. Dank u wel. *Neem de salami aan*. Wat **kost** het? Twee **euro**. *Laat zien*. Twee **euro**. Hier is twee **euro**, alstublieft. *Laat de salami zien*. Dit is **salami**. **Salami** is een soort worst voor op je boterham. Eten jullie wel eens **salami**? *Laat kinderen reageren*.

- Even op mijn boodschappenlijstje kijken. Heeft u ook **biefstuk**? **Biefstuk**. Dank u wel. *Neem de biefstuk aan*. *Laat de biefstuk zien*. Dit is **biefstuk**. **Biefstuk** is rood vlees. **Biefstuk** moet je eerst bakken. Dan kun je **biefstuk** eten. Eten jullie wel eens **biefstuk**? *Laat kinderen reageren*.

- En ik heb **gehakt** nodig! **Gehakt**. *Neem het gehakt aan*. Dank u wel. Wat **kost** de **biefstuk** en het **gehakt**? Vijf **euro**. *Laat zien*. Vijf **euro**. Hier is vijf **euro**, alstublieft. *Laat het gehakt zien*. Dit is **gehakt**. **Gehakt** is vlees dat eigenlijk allemaal heel kleine stukjes vlees door elkaar is. **Gehakt** moet je ook eerst bakken. Eten jullie wel eens **gehakt**? *Laat kinderen reageren*.

- Ik heb alles van de **slager**. De **ham**. De **salami**. Het **gehakt**. De **biefstuk**. Ik doe het in mijn **boodschappentas**. Het kostte acht **euro**. Dat is wat ik betaald heb. Acht **euro**.

- Nu moet ik naar de **bakker**. Gauw! Want straks gaat de **bakker sluiten**. **Sluiten**. Als de **bakker** gaat **sluiten** dan is de winkel dicht. Als de winkel **sluit** dan kan ik niks meer kopen! Gauw. Nog even naar de **bakker** voor de **bakker sluit**. *Doe alsof je naar de bakker rent*. Net op tijd! De **bakker** is nog niet **gesloten**.

- Heeft u **cake**? **Cake**. *Neem de cake aan*. Dank u wel. Wat kost de **cake**? De **cake** kost twee euro. Alstublieft. Twee euro. Dit is **cake**. *Laat zien*. **Cake** lijkt op brood maar het is zoet. Ik doe de **cake** in mijn boodschappentas. Oei. Mijn **boodschappentas** is zwaar. Ik heb van alles in mijn **boodschappentas**. Weten jullie nog wat ik allemaal in mijn **boodschappentas** heb? *Laat kinderen reageren*. En weten jullie ook nog wat alles **gekost** heeft? *Laat kinderen reageren*.

- De **ham kostte** één **euro**. De **salami kostte** twee **euro**. De **biefstuk** en **gehakt kostten** samen vijf **euro**. En de **cake kostte** twee **euro**. *Leg de bedragen in euro's uit op de grond*. Hoeveel **euro** is dat samen? *Tel samen met de kinderen alle euro's*. Tien **euro**! Tien **euro** heeft alles samen **gekost**. Mijn portemonnee is leeg! *Laat zien*.

vervolgactiviteiten		
2. de bakker en slager	week 1	dinsdag
2.1 wat kost het?	kleine kring	mondelijke taalvaardigheid
<p>Maak samen met een aantal kinderen prijskaartjes voor de producten van de supermarkt. Zet daarop het bedrag in stippen en cijfers. Laat ze ook erbij tekenen om welk product het gaat. Laat de kinderen beredeneren waarom het één meer kost dan het ander. Werk zelf mee met de kinderen en bespreek wat je zoal koopt in de supermarkt, op welke dagen je gaat, enzoverder. Plastificeer de prijskaartjes en zet ze in de supermarkt bij de betreffende producten</p>		
2.2 euro's	kleine kring	mondelijke taalvaardigheid
<p>Haal geld uit je portemonnee (munten en papiergeld) en bespreek dat: hoe het eruit ziet en wat het waard is (wat je er voor kunt kopen). Hoe kun je eigenlijk zien wat er meer waard is? Waarom is een euro meer waard dan een munt van 5 cent, hoewel de op de euro 1 staat en op de munt van vijf cent 5? Ga daarna samen met de kinderen geld maken voor gebruik in de supermarkt.</p>		
2.3 mijn geld is op	kleine kring	rekenen
<p>Neem de prijskaartjes uit de supermarkt en leg ze ondersteboven op een stapeltje, zodat je niet kunt zien wat het is. Geef elk kind een stapeltje van het zelfgemaakte geld. Om beurten moeten ze een kaartje trekken van de stapel, kijken wat het kost en dat betalen van hun geld. Wie zijn geld is het eerste op?</p>		
2.4 het raam van de winkel	kleine kring	tekenen
<p>Teken schematisch een groot etalageraam van de bakker en de slager. Schrijf bovenaan in letters 'slager', of 'bakker'. Laat de kinderen in het raam tekenen wat daar allemaal achter ligt: broden en alles wat de bakker verkoopt, of worsten en alles wat de slager verkoopt. Bespreek de tekeningen met de kinderen en maak bijschriften wat het allemaal is.</p>		
2.5 waar / niet waar	grote kring	woordspelletje
<p>Doe steeds een bewering en laat de kinderen daarop hun duim omhoog doen (waar), of omlaag (niet waar). Beweringen die je kunt doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bij de bakker kun je boeken kopen. - bij de slager kun je snoep kopen. - cake is snoep. - als de winkel sluit kun je niet meer naar binnen. - een boodschappentas is heel klein. - biefstuk is gehakt. - ham is een worst. 		
2.6 vragen om over te praten	grote kring	woordspelletje
<p>Stel een vraag en laat de kinderen met hun buurman of buurvrouw die vraag bespreken. Als ze een antwoord hebben mogen ze dat zeggen. Laat ze ook vertellen waarom iets wel of niet zo is. Vragen die je kunt stellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kun je ook geld kopen? - Hoe maken ze gehakt? - Waar komt het vlees vandaan? - Waarom verkopen ze bij de bakker niet ook gewoon vlees? 		

3. de markt	week 1	woensdag
doel		
De kinderen kennen de clusterwoorden.		
voorbereiding		
Zorg voor een afbeelding van de markt en een groentekraam op de markt. Zorg voor een boodschappenkar met daarin een tros druiven, een citroen, een bakje bessen, een kool, spinazie en twee komkommers. Zorg ervoor dat aan de tros druiven ook een paar onrijpe en rotte druiven zitten. Zorg ervoor dat één van de komkommers deels rot is.		

woorden / definities / voorbeeldzinnen	
<i>De definities of voorbeeldzinnen kunnen gebruikt worden in de verschillende activiteiten.</i>	
de markt	De markt is buiten. Op de markt zijn kramen en daar kun je van alles kopen
de kraam	De kraam is een soort winkeltje op de markt.
de boodschappenkar	De boodschappenkar is een grote boodschappentas op wielen.
de druif	De druif is rond en zoet. Druiven zijn rond en ze zitten aan een tros.
de tros	Een tros is een heleboel druiven bij elkaar aan kleine takjes. Maar bananen zitten ook aan een tros .
rijp	Als fruit rijp is dan is het lekker om te eten. Maar als het nog niet rijp is dan is het zuur.
rot	Als iets rot is dan is het bruin en zacht. Dingen die rot zijn moet je niet eten. Het is vies.
de citroen	Een citroen is heel zuur. Een citroen lijkt op een kleine gele sinaasappel.
de bes	Bessen zijn klein en rond. Bessen zijn fruit.
de kool	De kool is groot en rond. Een kool is groente. Kool moet je koken.
de spinazie	De spinazie is een groente van allemaal groene blaadjes. Spinazie moet je koken.
de komkommer	De komkommer is groente. Een kommer is lang en recht. Komkommers hoef je niet te koken.

Taalkring

Speel de gebeurtenis uit in de grote kring en geef daarbij betekenis aan de clusterwoorden.

Wat gebeurt er:

Je bent naar de markt geweest en hebt daar fruit en goente gekocht. Dat laat je zien en je bespreekt het met de kinderen.

Wat vertel je:

- Gisteren ben ik bij de slager en de bakker geweest. Maar na school ben ik ook nog naar de **markt** geweest. De **markt**. *Laat een afbeelding zien*. Zo ziet de **markt** eruit. Op de **markt** zijn **kramen**. *Laat een afbeelding zien*. Dat is een **kraam**. Op de **markt** zijn een heleboel **kramen**. Bij de **kramen** op de markt kun je van alles kopen. Er zijn **kramen** waar je groente kan kopen. Er zijn **kramen** waar je fruit kan kopen. Zijn jullie wel eens op de **markt** geweest? *Laat kinderen reageren*. Wat kun je allemaal bij de **kramen** kopen? *Laat kinderen reageren*. Ja, je kunt echt van alles kopen op de **markt**!

- Daarom had ik een **boodschappentar** mee genomen. *Laat zien*. Dit is mijn **boodschappentar**. Een boodschappentas op wielen. Er zit heel veel in mijn **boodschappentar**.

- Ik ga het jullie laten zien. *Haal de druiven eruit*. Kijk, dit zijn **druiven**. **Druiven**. **Druiven** zijn fruit. Het zijn een heleboel **druiven** bij elkaar. Een **tros druiven**. Een **tros**. Een **tros**, dat zijn een heleboel **druiven** aan elkaar. Met kleine takjes. *Laat zien*. Dat is een **tros druiven**. Allemaal **druiven** bij elkaar. Een **tros druiven**. De meeste **druiven** zijn **rijp**. **Rijp**. Kijk, deze **druiven** zijn **rijp**. *Laat zien*. Als **druiven rijp** zijn, dan zijn ze lekker zoet. Maar deze **druiven** zijn nog niet **rijp**. *Laat zien*. Als ze nog niet **rijp** zijn dan zijn ze klein en groen. En zuur. Alleen **rijpe** druiven zijn lekker. En er zijn een paar **rotte druiven**. **Rot**. Deze **druif** is **rot**. *Laat zien*. Als ze **rot** zijn dan worden ze bruin en zacht. En vies. **Rotte** druiven moet je niet eten.

- Ik heb nog veel meer in mijn **boodschappentar**. *Haal de citroen en de bessen eruit*. Dit is een **citroen**. *Laat zien*. Een **citroen**. **Citroenen** zijn heel zuur! Ook als ze rijp zijn. Een **citroen** lijkt op een kleine gele sinaasappel. Dit zijn **bessen**. **Bessen**. Sommige **bessen** zijn zuur. Maar deze **bessen** zijn zoet. Zoete **bessen**. Behalve als ze niet helemaal **rijp** zijn. Dan zijn ze ook zuur. Eten jullie wel eens bessen? *Laat kinderen reageren*. Dit is allemaal fruit. *Laat zien en wijs aan*. De **druiven** aan de **tros**. De **citroen**. En de **bessen**. Dit heb ik allemaal gekocht bij de **kraam** waar ze fruit verkopen.

- Toen ben ik naar de **kraam** met groente gegaan. Met mijn **boodschappentar**. Ik zal jullie laten zien wat ik daar gekocht heb. *Haal de kool eruit*. Dit is een **kool**. *Laat zien*. Een **kool**. Een **kool** moet je koken. Anders is **kool** niet lekker. Eten jullie wel eens **kool**? *Laat kinderen reageren*.

- En hier heb ik **spinazie**. *Laat zien*. **Spinazie**. **Spinazie** zijn allemaal groene blaadjes. **Spinazie** moet je ook koken. Ik vind **spinazie** heel lekker. Eten jullie wel eens **spinazie**? *Laat kinderen reageren*.

- Dit is het laatste wat ik op de markt gekocht heb. Twee **komkommers**. *Laat zien*. Deze **komkommer**. En deze **komkommer**. **Komkommer** hoeft je niet te koken. **Komkommer** kun je zó eten. Wat zie ik nou? Deze **komkommer** is **rot**! Dit stuk is **rot**. *Laat zien*. **Rotte komkommer** kun je niet eten. Bah.

- Op de **markt** is het eten goedkoop. Maar je moet wel goed opletten wat je koopt. Want soms is iets **rot**. En aan **rotte** dingen heb je niks. Deze **komkommer** gooi ik weg. De andere dingen doe ik weer allemaal in mijn boodschappentar. *Doe alles weer in de kar en benoem de dingen*.

- Oh, en hier heb ik mijn boodschappenlijstje voor de markt. Heb ik alles wel gekocht? *Noem de dingen op en vraag de kinderen of je dat in je kar hebt. Noem ook bananen en sinaasappels op. Zitten die ook in de boodschappentar? Nee? Die ben je vergeten!*

vervolgactiviteiten		
3. de markt	week 1	woensdag
3.1 de kraam	kleine kring	mondelijke taalvaardigheid
<p>Laat een aantal afbeeldingen van de markt zien en bespreek die met de kinderen. Wat kun je allemaal op de markt kopen, en gaan zij ook wel eens naar de markt? Maak daarna samen met een aantal kinderen een kraam voor de markt. Neem een grote rechthoekige tafel of twee kleine tafeltjes naast elkaar en trek daar een stuk behangpapier overheen, met de achterkant naar boven. Laat de kinderen op het behangpapier de dingen tekenen die in de kraam verkocht worden: groente, fruit of vis. Werk zelf ook mee en bespreek met de kinderen wat jullie aan het tekenen zijn. Je kunt op deze wijze met verschillende stukken behangpapier verschillende kramen tekenen.</p>		
3.2 marktkoopman	grote kring	woordspelletje
<p>Speel dat je marktkoopman bent. Je staat achter je kraam en je roept wat je verkoopt, net als op de markt. Je roept: 'Dames en heren, jongens en meisjes, vandaag heb ik lekkere ..... !' Wijs een kind aan die mag zeggen wat je vandaag hebt, bijvoorbeeld spinazie. Herhaal dan: 'vandaag heb ik lekkere spinazie', en alle kinderen roepen mee: spinazie! Begin met eerst zelf een paar dingen te roepen, bijvoorbeeld citroenen, bessen, druiven. Laat daarna de kinderen invullen wat je moet zeggen.</p>		
3.3 waar / niet waar	grote kring	woordspelletje
<p>Doe steeds een bewering en laat de kinderen daarop hun duim omhoog doen (waar), of omlaag (niet waar). Beweringen die je kunt doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de supermarkt is ook een markt. - spinazie zit aan een tros. - citroenen zijn groente. - kool is fruit. - een boodschappenkar heeft vier wielen. - druiven zijn geel. - op de markt verkopen ze alleen groente. 		
3.4 vragen om over te praten	grote kring	woordspelletje
<p>Stel een vraag en laat de kinderen met hun buurman of buurvrouw die vraag bespreken. Als ze een antwoord hebben mogen ze dat zeggen. Laat ze ook vertellen waarom iets wel of niet zo is.</p> <p>Vragen die je kunt stellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - groeit spinazie aan een boom? - worden mensen ook rijp? - waarom is de markt buiten en niet binnen? - wordt brood ook rot? 		

4. wegen	week 1	donderdag
doel		
De kinderen kennen de clusterwoorden. Ze werken aan het meten van gewicht.		
voorbereiding		
Zorg voor een kokosnoot, een hazelnoot en een stuk of tien kiwi's. zorg voor twee weegschalen: een balansweegschaal en een keukenweegschaal met een wijzer (niet digitaal).		

woorden / definities / voorbeeldzinnen	
<i>De definities of voorbeeldzinnen kunnen gebruikt worden in de verschillende activiteiten.</i>	
de kokosnoot	De kokosnoot is een hele grote noot. Op de buitenkant van een kokosnoot zitten een soort haren.
het lichtst	Jij bent het lichtst van iedereen in de klas.
het zwaarst	En ik ben het zwaarst van ons allemaal.
wegen	Wegen is meten hoe zwaar iets is
de weegschaal	De weegschaal is een ding waarmee je kan meten hoe zwaar iets is.
inderdaad	Als het inderdaad zo is, dan is het echt zo!
controleren	Controleren is kijken of iets klopt.
het gewicht	Het gewicht is hoe zwaar iets is.
apart (afzonderlijk)	Als je iets apart doet dan doe je het zonder iets anders erbij.

Taalkring

Speel de gebeurtenis uit in de grote kring en geef daarbij betekenis aan de clusterwoorden.

Wat gebeurt er:

Je gaat wegen hoeveel kiwi's even zwaar zijn als één kokosnoot.

Wat vertel je:

- Kijk, hier heb ik een nootje. *Laat een hazelnoot zien.* Meestal zijn nootjes klein. Maar op de markt heb ik een hele, hele grote noot gekocht. *Haal de kokosnoot uit je tas.* Een **kokosnoot**. Een grote **kokosnoot**. Een zware **kokosnoot**. *Laat een kind even voelen hoe zwaar de kokosnoot is.* Zwaar hè. Hier heb ik een kiwi. *Laat zien.* Wat is het **lichtst**, en wat is het **zwaarst**? De **kokosnoot** of de kiwi? Laat kinderen reageren. Ja, de kiwi is het **lichtst** en de **kokosnoot** is natuurlijk het **zwaarst**. Maar hoeveel kiwi's zijn samen net zo zwaar als de **kokosnoot**? Twee? Drie? Of nog meer kiwi's? Wat denken jullie? *Laat kinderen reageren en noteer de antwoorden.*

- Jullie geven een heleboel antwoorden! Omdat te weten moeten we ze **wegen**. **Wegen**. **Wegen** is kijken hoe zwaar iets is. **Wegen** doe je met een **weegschaal**. Een **weegschaal**. Hier heb ik een **weegschaal**. *Laat de balansweegschaal zien.* En hier heb ik nog een **weegschaal**. *Laat de keukenweegschaal zien.* Welke **weegschaal** kunnen we het best gebruiken? Wat denken jullie? *Laat kinderen reageren.*

- Het kan met allebei de **weegschalen**. Maar eerst gaan we met deze **weegschaal** kijken. *Neem de balansweegschaal.* Aan deze kant ga ik de **kokosnoot** erop leggen. *Wijs.* En aan de andere kant twee kiwi's. *Wijs.* Wat is het **lichtst** denken jullie? En wat het **zwaarst**? *Laat kinderen reageren.* We gaan zien wat het **zwaarst** is. De **kokosnoot** of twee kiwi's. *Leg de kokosnoot aan een kant en de twee kiwi's aan de andere kant.* De **kokosnoot** is **inderdaad** het **zwaarst**! En de twee kiwi's zijn **inderdaad** het **lichtst**.

- Nu gaan we drie kiwi's nemen. Wat is het **lichtst** denken jullie? En wat het **zwaarst**? *Laat kinderen reageren.* We gaan zien wat het **zwaarst** is. De **kokosnoot** of drie kiwi's. *Leg de kokosnoot aan een kant en de kiwi's aan de andere kant.* De **kokosnoot** is **inderdaad** het **zwaarst**! En de drie kiwi's zijn het **lichtst**. Nu gaan we vier kiwi's nemen. *Ga zo verder tot je het aantal kiwi's hebt dat even zwaar is als de kokosnoot. Halveer eventueel een kiwi.* .... kiwi's zijn even zwaar als één **kokosnoot**!

- Maar, jongens en meisjes, ik wil het **controleren**. **Controleren**. **Controleren** is kijken of het klopt. Klopt het wel? Zijn .... kiwi's inderdaad even zwaar als één **kokosnoot**? We gaan het **controleren** met de andere **weegschaal**. **Controleren**. Kijken of het **inderdaad** zo is. Op deze **weegschaal** meet je het **gewicht** van iets. Het **gewicht**. Hoe zwaar het is. Kijk maar. *Leg een blok op de weegschaal.* De wijzer van de **weegschaal** is hier. Bij de .... *Noem het getal.* Dat is het **gewicht** van het blok. Dat kunnen we ook doen met de **kokosnoot** en de .... kiwi's. En als het **gewicht** hetzelfde is, dan zijn ze **inderdaad** even zwaar. Dan hebben we het **gecontroleerd**.

- We gaan daarvoor de kiwi's en de **kokosnoot apart wegen**. **Apart**. Eerst de **kokosnoot apart wegen**. Alleen de **kokosnoot**. En dan de kiwi's **apart wegen**. Alleen de kiwi's. Eerst de **kokosnoot apart wegen**. *Leg de kokosnoot op de weegschaal en markeer tot waar de wijzer komt. Schrijf ook het getal op.* Dat is het **gewicht** van de **kokosnoot**! Nu gaan we de kiwi's **apart wegen**. *Leg de kiwi's op de weegschaal en kijk tot waar de wijzer komt. Schrijf ook het getal op.*

- Kijk, de kiwi's hebben hetzelfde **gewicht**! Niet helemaal, maar wel bijna helemaal. We hebben het **gecontroleerd**! .... kiwi's zijn **inderdaad** even zwaar als één **kokosnoot**.

vervolgactiviteiten		
4. wegen	week 1	donderdag
4.1 kokosnoot	kleine kring	mondeling taalvaardigheid
<p>Laat de kokosnoot zien. Zou je die ook kunnen eten? Heeft een van de kinderen wel eens een kokosnoot gegeten? Was dat lekker? Maar hoe kun je de kokosnoot eigenlijk open krijgen? Leg een aantal gereedschappen voor je op tafel, bijvoorbeeld een nijptang, een hamer met een grote spijker, een fretboortje, een zaag, enzoverder. Laat de kinderen zo nauwkeurig mogelijk vertellen wat je moet doen om de kokosnoot open te krijgen. Voer zelf de handelingen uit.</p>		
4.2 wegen	kleine kring	rekenen / wegen
<p>Herhaal de activiteit van de taalkring met een klein groepje kinderen. Laat de kinderen hun (trommeltjes) boterhammen wegen. Laat ze eerst voorspellen welk trommeltje met boterhammen het zwaarst is. Laat ze vervolgens bedenken hoe je met de balansweegschaal kunt bepalen welk trommeltjes het zwaarst is, en laat het ze vervolgens controleren met de keukenweegschaal. Laat de kinderen vertellen wat er moet gebeuren en voer zelf de handelingen uit. Maak een tabel waarin je de gewichten noteert. Kijk vervolgens naar het volume van de trommeltjes (of de boterhammen). Is dat wat het grootste is ook het zwaarste?</p>		
4.3 wie is het zwaarst?	speellokaal	rekenen / wegen
<p>Maak een balans (een wip-wap) in het speellokaal met een bank en een driehoek of iets anders. Ga zelf aan een kant zitten. Hoeveel kinderen moeten er aan de ander kant zitten voor dat jij omhoog gaat? Je kunt op deze manier ook allerlei andere dingen in het speellokaal wegen.</p>		
4.4 waar / niet waar	grote kring	woordspelletje
<p>Doe steeds een bewering en laat de kinderen daarop hun duim omhoog doen (waar), of omlaag (niet waar). Beweringen die je kunt doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wolken zijn zwaar. - een kokosnoot is een ei van een grote vogel. - met een weegschaal meet je hoe zwaar iets is. 		
4.5 vragen om over te praten	grote kring	woordspelletje
<p>Stel een vraag en laat de kinderen met hun buurman of buurvrouw die vraag bespreken. Als ze een antwoord hebben mogen ze dat zeggen. Laat ze ook vertellen waarom iets wel of niet zo is.</p> <p>Vragen die je kunt stellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hoeveel kinderen zijn even zwaar als een auto? - hoe zou je een olifant kunnen wegen? - kun je met een weegschaal wegen hoe dik iemand is? 		

5. verdelen	week 2	maandag
doel		
De kinderen kennen de clusterwoorden. Ze werken aan hoeveelheidsbegrip, vergelijken en verdelen.		
voorbereiding		
Zorg voor een meloen, een mes en een snijplank.		

woorden / definities / voorbeeldzinnen	
<i>De definities of voorbeeldzinnen kunnen gebruikt worden in de verschillende activiteiten.</i>	
de meloen	De meloen is fruit. Een meloen is groot en heel sappig.
ongeveer	Als het ongeveer even groot is dan is het bijna even groot.
de portie	De portie is het stuk van iets dat voor jou is. Deze portie meloen is voor jou.
verdelen	Verdelen is iedereen evenveel geven.
de snijplank	De snijplank is een plank om iets op te snijden. Dan snijd je niet in de tafel.
sappig	Als iets sappig is dan zit er heel veel sap in.
de helft	Als je iets in twee even grote stukken snijdt dan heb je twee helften .
vergelijken	Vergelijken is kijken of iets hetzelfde of juist anders is.
het aantal	Het aantal kinderen is hoeveel kinderen er zijn.
het kwart	Als je iets in vier even grote stukken snijdt dan heb je vier kwarten .
overblijven	Als je je boterham half opeet dan blijft de helft over .

Taalkring

Speel de gebeurtenis uit in de grote kring en geef daarbij betekenis aan de clusterwoorden.

Wat gebeurt er:

Je verdeelt een meloen in even grote porties zodat ieder kind een stuk krijgt.

Wat vertel je:

- Vandaag heb ik een **meloen** meegenomen. Dit is de **meloen**. *Laat zien*. Een **meloen**.

De **meloen** is fruit. Heel groot fruit. Ik wil jullie van de **meloen** laten proeven. Maar ik wil iedereen **ongeveer** evenveel geven. **Ongeveer**, het hoeft niet helemaal precies. **Ongeveer**.

- Ik ga de **meloen verdelen**. **Verdelen**. In stukken **verdelen** zodat iedereen een **portie** krijgt. Een **portie** is het stuk dat je krijgt. Als ik de **meloen** goed **verdeel**, dan krijgt iedereen **ongeveer** dezelfde **portie**. Ik heb een mes nodig. En een **snijplank**. *Laat zien*. Een **snijplank**. De **snijplank** is om op te snijden. Want zonder **snijplank** snijd ik in de tafel.

- Ik snijd de **meloen** doormidden. Op de **snijplank**. **Ongeveer** doormidden, het hoeft niet helemaal precies. *Snijd de meloen door*. Oei, de **meloen** is heel **sappig**. **Sappig**. Er zit heel veel sap in de **meloen**. Kijk, nu heb ik twee **helften**. Twee **helften**. Hier een **helft** en daar een **helft**. *Wijs aan*. Ik ga de **helften** **vergelijken**. **Vergelijken**. Kijken of ze hetzelfde zijn. Zijn ze **ongeveer** even groot? Wat vinden jullie? *Laat kinderen reageren*. De **helften** zijn **ongeveer** even groot. Maar twee **helften** zijn veel te weinig **porties** voor jullie allemaal. Ik moet de **meloen** verder **verdelen**.

- Als ik de **helften** doormidden snijd, welk **aantal** stukken krijg ik dan? Welk **aantal**, hoeveel **porties**? *Laat kinderen reageren*. Vier? Ik snijd de **helften** doormidden. Op de snijplank. **Sappig** zijn ze. Nu heb ik vier stukken. *Laat zien*. Vier **kwarten**. **Kwarten**. Als je iets in vier even grote stukken verdeelt, dan krijg je vier **kwarten**. *Wijs ze aan*. Dit is een **kwart**, dit is een **kwart**, en dit zijn nog twee **kwarten**.

- Toen ik de hele **meloen** doormidden sneed kreeg ik twee **helften**. En als ik de **helften** weer doormidden snijd, dan krijg ik vier **kwarten**. Ik ga de **kwarten** **vergelijken**. Zijn de **kwarten** **ongeveer** even groot? Wat vinden jullie? *Laat kinderen reageren*. De **kwarten** zijn **ongeveer** even groot. Maar het **aantal porties** is nog veel te weinig. Ik moet de **meloen** verder **verdelen**.

- Ik ga de **kwarten** weer doormidden snijden. Op de **snijplank**. **Sappig** zijn ze. Welk **aantal** krijgen we dan? Wat denken jullie? *Laat kinderen reageren*. *Snijd de kwarten doormidden*. *Tel samen met de kinderen het aantal stukken*. Acht stukken **sappige meloen**. Eerst had ik twee **helften**, toen had ik vier **kwarten**, en nu hebben we acht **porties sappige meloen**. Ik ga de stukken **vergelijken**. Zijn ze **ongeveer** even groot? Wat vinden jullie? *Laat kinderen reageren*. **Ongeveer** even groot, vinden jullie. Maar het zijn nog te weinig **porties**. Ik moet de **meloen** nog verder **verdelen**. *Ga op dezelfde wijze verder met verdelen tot er een stuk voor ieder kind is. Er blijven dan stukken over*.

- Nu hebben we genoeg porties. Er **blijven** zelfs **porties over**! Deze stukken **blijven over**. Ze **blijven over**. Tel samen met de kinderen hoeveel stukken overblijven. .... stukken **blijven over**. Wat doen we met de **porties** die **overblijven**? Die **overblijven**?

Bedenk daar samen met de kinderen een oplossing voor. Eet de meloen.

- Wat is ie **sappig** hè, die **meloen**! De schillen **blijven over**. Hoeveel schillen zijn er **overgebleven**? We kunnen het **aantal** schillen met het **aantal** kinderen **vergelijken**. Zo we kunnen controleren of iedereen een **portie meloen** heeft gehad. *Tel samen met de kinderen de schillen en het aantal kinderen*.

- Het klopt! Iedereen heeft van de **sappige meloen** gekregen. En **ongeveer** evenveel.

vervolgactiviteiten		
5. verdelen	week 2	maandag
5.1 sap	kleine kring	mondeling taalvaardigheid
<p>Laat verschillende vruchten zien. Je wilt graag sap maken van de vruchten. Hoe zou je dat kunnen doen? Laat de kinderen vertellen wat je daarvoor moet doen. Schets hun oplossingen op een groot vel papier en bespreek de oplossingen. Laat de passeerzeef of passe vite zien, met de onderdelen uit elkaar. Dat is een ding waarmee je sap van vruchten kan maken. Maar hoe zou het werken? Laat de kinderen bedenken hoe dat moet, en zet de passe vite in elkaar. Maak sap van de vruchten met de passe vite.</p>		
5.2 verdelen	kleine kring	rekenen
<p>Herhaal de activiteit van de taalkring met vier kinderen. Laat drie appels zien. Die wil je verdeeld hebben over alle vier kinderen, en iedereen moet ongeveer even veel krijgen. Laat de kinderen vertellen wat je moet doen, voer zelf de handelingen uit. En hoe kun je controleren of ieder kind even veel krijgt? Met de weegschaal! Weeg de porties die ieder krijgt.</p>		
5.3 waar / niet waar	grote kring	woordspelletje
<p>Doe steeds een bewering en laat de kinderen daarop hun duim omhoog doen (waar), of omlaag (niet waar). Beweringen die je kunt doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mijn hand is ongeveer even groot als jullie handen. - een snijplank is een plank om vlees op te snijden. - het aantal vingers aan mijn hand is vijf. - de helft van de helft is een kwart. - een meloen is fruit. - brood is sappig. 		
5.4 vragen om over te praten	grote kring	woordspelletje
<p>Stel een vraag en laat de kinderen met hun buurman of buurvrouw die vraag bespreken. Als ze een antwoord hebben mogen ze dat zeggen. Laat ze ook vertellen waarom iets wel of niet zo is.</p> <p>Vragen die je kunt stellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - is appelsap sappig? - hoe kan ik twee citroenen met elkaar vergelijken? - als ik van een taart de helft op eet, wat blijft er dan over? - als ik van een taart twee kwarten op eet, wat blijft er dan over? - is een koe ongeveer even groot als een paard? 		

6. manieren	week 2	dinsdag
doel		
De kinderen kennen de clusterwoorden. Ze weten dat goede manieren niet bestaan maar dat manieren overall anders zijn.		
voorbereiding		
Zet een tafeltje in de kring. Zorg voor een aantal verschillende grote en kleine schalen en stokjes. Zorg voor een bord en een mes en een vork. Zorg voor een afbeelding waarop Chinese mensen aan het eten zijn. Zorg voor een afbeelding waarop Marokkaanse mensen aan het eten zijn.		

woorden / definities / voorbeeldzinnen	
<i>De definities of voorbeeldzinnen kunnen gebruikt worden in de verschillende activiteiten.</i>	
het tafelkleed	Het tafelkleed is een kleed voor op de tafel.
de schaal	De schaal is een soort bord om het eten op tafel te zetten.
allerlei	Allerlei speelgoed is allemaal verschillend speelgoed.
het hapje	Het hapje is een klein dingetje om te eten.
de manier (gewoonte)	De manier is hoe je iets moet doen van anderen.
hangen (houding)	Hangen is lekker lui zitten.
onbeleefd	Als iets onbeleefd is dan is het niet netjes en ook niet zo aardig.
verbieden	Verbieden is zeggen dat iets niet mag.
foei	Foei! Dat zeggen mensen als je iets doet wat niet mag.
gulzig	Als gulzig eet dan eet je snel en met grote happen.
smakelijk eten	Smakelijk eten! Dat zeggen sommige mensen als ze beginnen met eten.

Taalkring

Speel de gebeurtenis uit in de grote kring en geef daarbij betekenis aan de clusterwoorden.

Wat gebeurt er:

Je laat zien en legt uit dat er overal andere manieren zijn.

Wat vertel je:

- Hier heb ik een **tafelkleed**. *Laat zien*. Het **tafelkleed**. Een **tafelkleed** is voor op de tafel. Met een **tafelkleed** ziet de tafel er mooi uit. Zo. leg het tafelkleed op de tafel. Een **tafelkleed** op de tafel.

Vinden jullie het mooi? *Laat kinderen reageren*. Ik ga nog meer op tafel zetten. Ik ga **schalen** op tafel zetten. Dit is een **schaal**. *Laat zien*. Een **schaal**. En nog een **schaal** en nog een **schaal**. Daarin komen **allerlei hapjes**. Allemaal verschillende **hapjes**. Een **hapje** is iets kleins dat je kunt eten. **Hapjes**. En ik leg stokjes neer. Op de **tafel** ligt een **tafelkleed**. En er staan **schalen**. **Schalen** met **allerlei hapjes**. *Laat een afbeelding zien*. Want sommige mensen eten **hapjes** uit **schalen**. **Hapjes**. Ze eten **allerlei hapjes** met stokjes. Dat is de **manier** waarop ze eten. **Manieren** is hoe ze doen aan tafel. Dat zijn **manieren**. Eten jullie thuis ook **allerlei** hapjes uit verschillende **schalen**? En met stokjes? *Laat kinderen reageren*. Oh, dus dat zijn jullie **manieren**!

- Maar andere mensen hebben andere **manieren**. Andere **manieren**. Ik haal de **schalen** voor de **hapjes** weg. En de stokjes. En het **tafelkleed**. Het **tafelkleed**. Ik zet één grote **schaal** op de tafel. Want bij deze mensen krijg niet **allerlei hapjes** uit een heleboel **schalen**. Deze mensen doen al het eten bij elkaar in een grote **schaal**. Ze eten uit één grote **schaal**. *Laat een afbeelding zien*. Ze eten met hun handen. En ze **hangen** lekker op de bank. **Hangen** is lekker lui zitten. Doe het voor. **Hangen**. En ze hebben ook geen **tafelkleed** op tafel. Want dat wordt toch maar vies. Dat is de **manier** waarop ze eten. Zo zijn hun **manieren**. Hun **manieren** aan tafel. Eten jullie thuis ook uit één grote **schaal**? Met je handen? *Laat kinderen reageren*.

- En weer andere mensen hebben weer andere **manieren**. Ik leg weer een **tafelkleed** op de tafel. En ik dek de tafel met borden. En met messen en vorken. Zo. Bij deze mensen mag je niet **hangen**. Je moet recht op aan tafel zitten. *Doe het voor*. **Hangen** vinden ze **onbeleefd**. **Onbeleefd** is dat ze het niet netjes vinden. Ze **verbieden** het als je **hangt**. Dat **verbieden** ze aan hun kinderen. **Verbieden** is zeggen dat het niet mag. Niet **hangen** op je stoel! **Foei!** Als je **foei** zegt dan vind je het niet netjes wat iemand doet. **Foei**, zeggen ze dan. En ze **verbieden** het om met je handen te eten. **Foei!** Héél **onbeleefd**. En ze vinden het **onbeleefd** als je **gulzig** eet. **Gulzig**. **Gulzig** is dat je heel snel eet. *Doe het voor*. Dat **verbieden** ze aan hun kinderen. Niet zo **gulzig** eten. **Foei!** Het is **onbeleefd** als je zo **gulzig** eet! **Foei**. Dat is de **manier** waarop zij eten. En vóór ze beginnen te eten zeggen ze **smakelijk eten!** **Smakelijk eten!** zeggen ze. Als iedereen **smakelijk eten** heeft gezegd beginnen ze pas met eten. Ze vinden het **onbeleefd** als je geen **smakelijk eten** zegt. Zo zijn hun **manieren**. Hun **manieren**. Moeten jullie thuis ook zó eten? *Laat kinderen reageren*.

- Maar bij weer andere mensen is het **onbeleefd** als je niet **gulzig** eet. Als je langzaam met kleine hapjes eet, dan denken ze dat je het niet lekker vindt. En dat vinden ze héél **onbeleefd**. **Onbeleefd**. **Foei**, zeggen ze dan. Zo zijn hun **manieren**. En bij weer andere mensen vinden ze het **onbeleefd** als je niet met stokjes eet. Ze **verbieden** het aan hun kinderen om niet met stokjes te eten. Dat **verbieden** ze. Héél **onbeleefd**. **Foei!** Zo zijn hun **manieren**. En weer andere mensen vinden het **onbeleefd** als je **smakelijk eten** zegt. **Smakelijk eten**. Dat vinden ze raar! Want natuurlijk is het eten lekker.

- Overal zijn **manieren**. En **manieren** zijn overal weer anders.

vervolgactiviteiten		
6. manieren	week 2	dinsdag
6.1 manieren	kleine kring	mondelijke taalvaardigheid
<p>Neem een tafeltje en dek daarop de tafel zoals je dat thuis doet. Vertel en doe voor hoe je thuis eet. Wat vinden ze daarvan? Laat de kinderen dan de tafel dekken zoals dat bij hun thuis gebeurt en laat ze vertellen wat bij hun thuis de manieren zijn. Wat vinden ze van hun manieren thuis?</p>		
6.2 tafelkleed	kleine kring	tekenen
<p>Neem een stuk behang ter grootte van een groepstafel of twee kleine tafeltjes. Teken op de achterkant de omtrek van een tafelkleed, met een mooi randje. Plak dat vast op de tafel(s). Laat de kinderen daarop samen tekenen wat er op de tafel staat: de borden, het bestek, schalen en het eten. Bespreek wat ze tekenen en maak er bijschriften bij. Doe zelf mee en leid op die manier het gesprek tijdens het tekenen.</p>		
6.4 waar / niet waar	grote kring	woordspelletje
<p>Doe steeds een bewering en laat de kinderen daarop hun duim omhoog doen (waar), of omlaag (niet waar). Beweringen die je kunt doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een schaal is om uit te eten. - het is ongeleefd om iemand aan te kijken als je praat. - als iemand moet hoesten dan zeg je foei! - als ik jou iets verbied dan mag je dat doen. - als je honger hebt dan eet je gulzig. - als je naar bed gaat dan zeg je 'smakelijk eten!' - een tafelkleed kun je ook als deken gebruiken. 		
6.5 vragen om over te praten	grote kring	woordspelletje
<p>Stel een vraag en laat de kinderen met hun buurman of buurvrouw die vraag bespreken. Als ze een antwoord hebben mogen ze dat zeggen. Laat ze ook vertellen waarom iets wel of niet zo is. Vragen die je kunt stellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - is iemand een hand geven ook een manier? - wanneer zijn er allemaal hapjes op de tafel? - kun je iemand verbieden om te slapen? - wat is het verschil tussen een tafelkleed en een vloerkleed? 		

7. een ei	week 2	woensdag
doel		
De kinderen kennen de clusterwoorden. Ze weten hoe je een ei kookt en een ei bakt.		
voorbereiding		
Zorg voor een kookplaatje, een koekenpan, een pakje boter, twee rauwe eieren en twee gekookte eieren. Maak een filmpje waarin je water opzet, het water gaat koken, en je een ei in het kokende water doet. Zet dat op het digibord.		

woorden / definities / voorbeeldzinnen	
<i>De definities of voorbeeldzinnen kunnen gebruikt worden in de verschillende activiteiten.</i>	
bakken	Bakken is iets in een koekenpan koken.
de koekenpan	De koekenpan is een grote platte pan.
het kookplaatje	Het kookplaatje is een ding waar je op kunt koken. Een kookplaatje wordt heel erg heet.
het vet	Het vet is glad en zacht. Vet heb je nodig om iets te bakken. Zonder vet plakt het eten vast aan de pan.
het klontje	Het klontje is een stukje van iets.
rondom	Rondom het geel van het ei zit wit. Het wit zit er omheen.
daaraan (oorzaak)	Zij draagt een jurk. Daaraan kun je zien dat het een meisje is.
gebakken	Een gebakken ei bak je in een koekenpan.
gekookt	Een gekookt ei kook je in water.
koken (water)	Als het water kookt dan komen er bellen op het water
de bel (schuim)	Bellen zijn ronde dingen in water of schuim.
smaken	Een boterham met hagelslag smaakt anders dan een boterham met kaas.

Taalkring

Speel de gebeurtenis uit in de grote kring en geef daarbij betekenis aan de clusterwoorden.

Wat gebeurt er:

Je laat zien hoe je een ei bakt en hoe je een ei kookt. En smaakt een gebakken ei anders dan een gekookt ei?

Wat vertel je:

- Kijk, hier heb ik een ei. Een ei kun je eten. *Breek het ei in een kommetje.* Kun je het ei zo eten? *Laat kinderen reageren.* Nee hè. Een ei moet je eerst koken. Of **bakken**. Moet je het ei in de oven bakken? Net zoals een pepernoot? *Laat kinderen reageren.* Nee, een ei moet je in een **koekenpan bakken**. Dit is een **koekenpan**. *Laat zien.* Een **koekenpan**. Een **koekenpan** is plat. Als ik het ei in de **koekenpan** doe, **bakt** het dan vanzelf? *Laat kinderen reageren.* Nee, ik heb een **kookplaatje** nodig. Dit is een **kookplaatje**. *Laat zien.* Een **kookplaatje**. Het **kookplaatje** wordt aan de bovenkant heel heet. *Wijs.* Heel erg heet. Als ik de **koekenpan** op het **kookplaatje** doe, dan wordt de **koekenpan** ook heel heet. Dan kan ik in de **koekenpan** het ei **bakken**. En ik heb een beetje **vet** nodig. **Vet**. Dit is boter. Boter is **vet**. **Vet** is glad. Zonder **vet** kun je niet bakken. Als je zonder **vet bakt** dan plakt het ei vast aan de **koekenpan**. Zonder **vet** krijg je het ei nooit meer uit de pan.

- Ik zet de **koekenpan** op het **kookplaatje**. Nu heb ik een **klontje** boter nodig. *Snij een klontje van de boter af.* Dit is een **klontje**. *Laat zien.* Een **klontje**. Een **klontje** is een stukje van de boter. Ik doe het **klontje** in de **koekenpan**. Het **klontje** gaat smelten. Nu wordt het **vet**. Het **vet** moet overal in de **koekenpan** zijn. *Verdeel het vet.* En nu kan het ei in de **koekenpan**. En ik doe er nog een ei bij. Het ei wordt wit, zien jullie dat? **Rondom** wordt het wit. **Rondom** het gele stuk. **Daaraan** kan je zien dat het **bakt**. Dan wordt het hier wit. *Wijs.* **Rondom** het geel.

Maar nu zijn ze nog te zacht. *Beweeg de pan een beetje.* De eieren moet nog wat **bakken**. *Bak het ei nog even. Beweeg de pan nog even.* De eieren bewegen niet meer. **Daaraan** kun je zien dat ze goed zijn. En **rondom** is het helemaal wit. **Daaraan** kun je het ook zien. Nu heb ik **gebakken** eieren. *Haal de pan van het kookplaatje en doe de gebakken eieren op een bordje.* Kijk, twee **gebakken** eieren.

- Maar je kunt ook een **gekookt** ei maken. Een **gekookt** ei. Weten jullie hoe je een **gekookt** ei maakt? *Laat kinderen reageren.* Ik zal het laten zien. Eerst moet je een pannetje met water heet maken. Op een **kookplaatje** of iets anders. *Laat zien op het digibord.* Het water moet zó heet worden dat het gaat **koken**. Als het water **kookt** dan krijg je **bellen**. **Bellen**. *Laat zien op het digibord.* Dat zijn de **bellen**. **Daaraan** kun je zien dat het water **kookt**. Als er **bellen** zijn dan **kookt** het water. Dan moet het ei erin. *Laat zien op het digibord.* Een ei koken duurt een tijdje. Langer dan dan een ei **bakken**.

- Hier heb ik twee **gekookte** eieren. *Laat zien. Snij een ei doormidden.* **Rondom** is het overal wit. **Daaraan** kun je zien dat het een **gekookt** ei is. Nu heb ik twee **gekookte** eieren. En twee **gebakken** eieren. *Wijs ze aan.* Sommige mensen hebben liever een **gebakken** ei. Andere mensen vinden een **gekookt** ei lekkerder. Wat vinden jullie lekkerder? *Laat kinderen reageren.* Maar **smaakt** een **gebakken** ei dan anders dan een **gekookt** ei? Het is toch allebei een ei? Dan kan het toch niet anders **smaken**? Anders **smaken**, dat je iets anders proeft? Ik zal jullie een stukje van allebei laten proeven. Dan moeten jullie zeggen of het anders **smaakt**. *Geef de kinderen die dat willen een stukje gebakken en gekookt ei.* En, **smaakt** het anders? Of **smaakt** het hetzelfde? *Laat kinderen reageren. Laat ze ook vertellen wat er anders smaakt.*

vervolgactiviteiten		
7. een ei	week 2	woensdag
7.1 gebakken of gekookt?	kleine kring	mondelijke taalvaardigheid
<p>Laat verschillende gerechten zien in een kookboek of een kooktijdschrift: warme maaltijden, maar ook brood, sla, chocolade. Is dat gebakken of gekookt en waaraan kun je dat zien? Als het niet gebakken of gekookt is, hoe is het dan gemaakt? Sorteert de gerechten op bereidingswijze en 'schrijf' of teken ze samen met de kinderen in een tabel. Bespreek ook wat de kinderen thuis eten en hoe dat wordt gemaakt.</p>		
7.2 waar / niet waar	grote kring	woordspelletje
<p>Doe steeds een bewering en laat de kinderen daarop hun duim omhoog doen (waar), of omlaag (niet waar). Beweringen die je kunt doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - brood is gekookt. - boter is vet. - een ei komt van een koe. - jullie zitten rondom mij. - een koekenpan is gebakken. 		
7.3 vragen om over te praten	grote kring	woordspelletje
<p>Stel een vraag en laat de kinderen met hun buurman of buurvrouw die vraag bespreken. Als ze een antwoord hebben mogen ze dat zeggen. Laat ze ook vertellen waarom iets wel of niet zo is.</p> <p>Vragen die je kunt stellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kun je water bakken? - waarom is een ei niet vierkant? - is friet gekookt of gebakken? - waaraan kun je zien dat een pannenkoek gebakken is? 		

8. het ontbijt	week 2	donderdag
doel		
De kinderen kennen de clusterwoorden.		
voorbereiding		
Zet een tafeltje vóór je in de kring. Zorg voor een tas met daarin een stuk stokbrood, een beschuitje, een pot appelstroop en een pot chocopasta. Zet drie bordjes en een mes klaar.		

woorden / definities / voorbeeldzinnen	
<i>De definities of voorbeeldzinnen kunnen gebruikt worden in de verschillende activiteiten.</i>	
het ontbijt	Het ontbijt is wat je 's morgens eet.
het stokbrood	Het stokbrood is een lang en dun brood.
het beschuit	Beschuit is een soort heel droog brood. Beschuitjes zijn rond.
de appelstroop	Appelstroop is een soort jam van appels.
de chocopasta	Chocopasta is chocola die je op brood kan smeren.
zin hebben in	Als je zin in iets hebt dan wil je het graag doen.
het beleg	Het beleg is wat je op je boterham doet. Chocopasta, appelstroop en kaas zijn allemaal beleg .
de onderkant	De onderkant is wat beneden zit.
ondersteboven	Als iets ondersteboven is dan zit het omgekeerd. Boven zit beneden en beneden zit boven.
normaal	Als iets normaal is, dan is het gewoon zoals het altijd is.
omkeren	Omkeren is de onderkant boven zetten. Als iets ondersteboven zit dan moet je het weer omkeren .

Taalkring

Speel de gebeurtenis uit in de grote kring en geef daarbij betekenis aan de clusterwoorden.

Wat gebeurt er:

Je ontbijt in de klas met stokbrood en beschuit.

Wat vertel je:

- Jongens en meisjes, deze morgen werd ik veel te laat wakker. Mijn wekker deed het niet!

Dus ik ben meteen naar school gegaan. Ik had geen tijd meer voor mijn **ontbijt**. Mijn **ontbijt**.

Het **ontbijt** is wat je 's morgens eet. Jullie hebben toch wel je **ontbijt** gehad? Iets gegeten? *Laat kinderen reageren*. Oh. Nou. Ik had geen tijd voor mijn **ontbijt**.

- Ik dacht, ik eet mijn **ontbijt** maar hier. In de kring. Ik heb wel wat meegenomen voor mijn **ontbijt**.

In mijn tas. Ik heb een stukje **stokbrood**. *Laat zien*. Dit is **stokbrood**. Een **stokbrood** is een lang en dun brood. *Laat zien met je armen*. Eten jullie wel eens **stokbrood**? *Laat kinderen reageren*.

En ik heb **beschuit**. Laat zien. Dit is een **beschuitje**. Kennen jullie **beschuit**? *Laat kinderen reageren*.

Ik heb **appelstroop**. *Laat zien*. **Appelstroop**. **Appelstroop** maken ze van appels.

En ik heb **chocopasta**. *Laat zien*. **Chocopasta**.

Chocopasta is chocolade die je op je boterham kan smeren.

- Ik heb **stokbrood**, **beschuit**, **appelstroop** en **chocopasta** meegenomen. *Wijs aan*. Voor mijn **ontbijt**. **Appelstroop** en **chocopasta** zijn zoet. Want 's morgens heb ik **zin in** zoete dingen.

's Morgens heb ik geen **zin in** kaas. Of ham. 's Morgens heb ik **zin in** zoet. Bij mijn **ontbijt**.

- Wat zal ik nemen? Ik heb **zin in stokbrood**. *Snijdt het stuk stokbrood in de lengte doormidden*.

Een stukje **stokbrood**. *Laat zien*. *Leg het ondersteboven op je bord*. Wat neem ik als **beleg**?

Beleg is wat je op je brood doet. **Chocopasta**, **appelstroop** en kaas en ham zijn allemaal **beleg**.

- Ik neem **appelstroop** als **beleg**. *Smeer appelstroop op de onderkant*. Wat doe ik nou? Ik smeer de **appelstroop** op de **onderkant**. Zo is het **ondersteboven**. Wat boven is zit onder. *Wijs aan*.

En wat onder is zit boven. *Wijs aan*. Mijn broodje is **ondersteboven**. Dit is geen **normaal** broodje.

Niet **normaal**. Geen gewoon broodje. Ik moet het **omkeren**. **Omkeren**. *Keer het broodje om*. Maar zo is het nog steeds **ondersteboven**. Want mijn **beleg** zit onder en het brood boven.

Dat is geen **normaal** broodje. Wat vinden jullie? *Laat kinderen reageren*.

- Hmm. Dan neem ik maar een **beschuitje**. **Beschuit**, daar heb ik ook wel **zin in**. Wat neem ik als **beleg**? **Chocopasta**. Dat neem ik als **beleg**. *Pak een ander bordje*. *Leg er een beschuitje ondersteboven op*. *Smeer de chocopasta op de onderkant*. Wat zeggen jullie? Heb ik het **beleg** alweer op de **onderkant** gesmeerd? Dat is toch niet **normaal**! Alweer **ondersteboven**! Maar als ik het **omkeer**, dan is het nog steeds **ondersteboven**. **Omkeren** helpt niet.

- Nu heb ik alleen dit stukje **stokbrood** nog. *Pak weer een bordje en leg het stokbrood er weer ondersteboven op*. Wat zeggen jullie? Alweer **ondersteboven**? Ja zeg. Jullie hebben gelijk.

Gauw **omkeren**. De **onderkant** moet naar beneden. Nu is het goed, toch? *Laat kinderen reageren*.

- Wat zal ik als **beleg** nemen? **Appelstroop**. Daar heb ik **zin in**. **Stokbrood** met **appelstroop**.

Maar het is wel een beetje weinig. Weet je wat. Ik doe het **beschuitje** er bovenop. **Ondersteboven**.

- Zo. **Stokbrood** met **appelstroop** en **chocopasta**. En **beschuit**. Het is geen **normaal ontbijt**.

Maar wel een lekker **ontbijt**. *Neem een hap*.

- Hmmm. Heel erg lekker! Maar ik ga het staks verder eten. Als we allemaal samen een hapje eten.

vervolgactiviteiten		
8. het ontbijt	week 2	donderdag
8.1 ontbijt	kleine kring	mondelijke taalvaardigheid
<p>Laat verschillende etenswaren zien, waaronder brood, muesli, spaghetti, soep, enzovoorts. Bespreek met de kinderen wat je bij het ontbijt eet, en wat niet. En wat eten zij thuis bij het ontbijt? Sorteert de etenswaren op ontbijt / geen ontbijt en 'schrijf' of teken ze samen met de kinderen in een tabel. Laat ruimte over voor extra kolommen (activiteit 10.2).</p>		
8.2 ontbijt 2	kleine kring	tekenen
<p>Neem een vel papier (A3) en teken daarop een tafel van de zijkant gezien. Dat is de tafel waarop het ontbijt staat. Laat de kinderen tekenen wat er op hun ontbijttafel staat om te eten. Laat ze ook de personen (vader, moeder, broertjes en zusjes) tekenen waarmee ze thuis samen ontbijten. Bespreek de tekeningen en maak er bijschriften bij.</p>		
8.3 waar / niet waar	grote kring	woordspelletje
<p>Doe steeds een bewering en laat de kinderen daarop hun duim omhoog doen (waar), of omlaag (niet waar). Beweringen die je kunt doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de deksel zit aan de onderkant. - een stokbrood maak je van een stok. - appelstroop is hetzelfde als appelmoes. - chocopasta is van chocolade. - jullie hebben altijd zin om te spelen. - jam is beleg. - beschuit is brood - het is normaal om brood met een lepel te eten. 		
8.4 vragen om over te praten	grote kring	woordspelletje
<p>Stel een vraag en laat de kinderen met hun buurman of buurvrouw die vraag bespreken. Als ze een antwoord hebben mogen ze dat zeggen. Laat ze ook vertellen waarom iets wel of niet zo is.</p> <p>Vragen die je kunt stellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - als je onder het bed slaapt, slaap je dan ondersteboven? - is een stokbrood een stok van brood? - hoe maak je chocopasta? - kun je ook 's middags je ontbijt eten? - kun je ook ondersteboven lopen? - kun je een huis ook omkeren? 		

9. het middageten	week 3	maandag
doel		
De kinderen kennen de clusterwoorden.		
voorbereiding		
Zet een tafeltje in de kring met twee boordjes erop. Zet Wop en Lap aan het tafeltje. Zorg voor een broodrooster, een sneetje oud brood, sardientjes, mayonaise en een fles sinas.		

woorden / definities / voorbeeldzinnen	
<i>De definities of voorbeeldzinnen kunnen gebruikt worden in de verschillende activiteiten.</i>	
het middageten	Het middageten is eten dat je 's middags eet.
tussen de middag	Tussen de middag is het begin van de middag.
de trek	Als je trek hebt dan heb je zin om iets te eten.
roosteren	Roosteren is een soort bakken.
het broodrooster	Het broodrooster is een ding om brood in te roosteren.
de snee (brood)	Een snee van het brood is een boterham.
de stekker	De stekker zit aan dingen die elektrisch zijn. Je moet de stekker in een gaatje steken en dat doet het ding het.
elektrisch	Als iets elektrisch is dan zit er een stekker aan.
het sardientje	Een sardientje is een klein visje om te eten.
de mayonaise	Mayonaise is om op het eten te doen. Met mayonaise wordt het lekker.
de sinas	Sinas is limonade gemaakt van sinaasappels

Taalkring

Speel de gebeurtenis uit in de grote kring en geef daarbij betekenis aan de clusterwoorden.

Wat gebeurt er:

Wop en Lap willen hun middageten al. Ze krijgen een geroosterd broodje met mayonaise en sardientjes.

Wat vertel je:

- Jongens en meisjes, Wop en Lap zijn vanmorgen heel vroeg opgestaan. Eigenlijk was het nog nacht. Maar ze konden niet meer slapen. En nu willen Wop en Lap al hun **middageten**. Hun **middageten**.

- Je **middageten** eet je eigenlijk **tussen de middag**. Dat is normaal. Ik eet mijn **middageten tussen de middag**. Eten jullie je **middageten** ook **tussen de middag**? *Laat kinderen reageren.*

Ja, **tussen de middag**, niet 's morgens. Dat is normaal. Maar Wop en Lap zijn zo vroeg opgestaan. En nu hebben ze **trek**. Honger. Ze hebben al **trek**. In hun middageten. Dus ik ben even naar de keuken van de school gegaan. En ik heb wat voor ze gepakt.

- Brood. *Laat zien.* Maar het is oud brood. Oud brood is niet lekker. Daarom ga ik het **roosteren**. **Roosteren**. **Roosteren** is een soort bakken.

Ik ga het **roosteren** in de **broodrooster**. Dit is de **broodrooster**. *Laat zien.* De **broodrooster**. Hebben jullie thuis ook een **broodrooster**? *Laat kinderen reageren.* In het **broodrooster** kun je een **sneetje** oud brood stoppen. Dan gaat het **roosteren**. En dan wordt oud brood weer lekker.

- Hier heb ik een **snee** brood. *Laat zien.* Een boterham. Het **sneetje** moet je hier in stoppen. En dan gaat het **roosteren**.

Hmm. De **broodrooster** doet het niet. Hoe kan dat nou? *Laat kinderen reageren.*

- Oh. De **stekker** moet erin. Dit is de **stekker**. *Laat zien.* De **stekker**. Want het **broodrooster** is **elektrisch**. **Elektrisch**. Net als de computer. Die is ook **elektrisch**. Die heeft ook een **stekker**. Als iets **elektrisch** is dan moet je de **stekker** erin stoppen. Hier. Daar moet de **stekker** in. *Doe de stekker erin.*

Ja. Nu doet het **broodrooster** het. Nu gaat het **sneetje** brood **roosteren**. In de **broodrooster**.

- Er moet natuurlijk nog beleg op het brood. Ik kon alleen nog maar **sardientjes** vinden in de keuken. Dit zijn **sardientjes**. *Laat zien.* **Sardientjes**. **Sardientjes** zijn kleine visjes. **Sardientjes** kun je op brood eten.

En ik vond een pot **mayonaise** in de keuken. **Mayonaise**. *Laat zien.* Als je **mayonaise** op de **sardientjes** doet dan is het heel lekker.

Ik heb **sinas** om te drinken. Dit is **sinas**. *Laat zien.* **Sinas**. Vinden jullie **sinas** lekker? *Laat kinderen reageren.*

- Ah, het **sneetje** brood is **geroosterd**. *Leg het sneetje brood op een bordje.* Hmm, brood ruikt lekker als het **geroosterd** is. Nu nog een paar **sardientjes** en wat **mayonaise** op het **sneetje** brood.

Doe de sardines en de mayonaise erop.

- Klaar! Een **sneetje** brood met **mayonaise** en **sardientje**. Voor Wop en Lap hun **middageten**.

Bied het aan Wop en Lap aan.

- Wop en Lap lusten het niet! Ze hebben geen **trek** meer. En ze willen ook geen **sinas**.

Wat moet ik nou met mijn **sneetje** brood? Met **sardientjes** en **mayonaise**.

Hebben jullie misschien een beetje **trek**? Willen jullie een hapje proeven?

Laat de kinderen die dat willen proeven van het sneetje brood met sardientjes en mayonaise.

vervolgactiviteiten		
9. het middageten	week 3	maandag
9.1 middageten	kleine kring	mondelijke taalvaardigheid
<p>Laat afbeeldingen zien van feestelijke broodjes en sandwiches in tijdschriften en kookboeken. Bespreek met de kinderen wat er voor beleg op zit. Bespreek met de kinderen wat ze thuis tussen de middag eten. Maak samen met de kinderen feestelijke broodjes. Maak foto's van de broodjes.</p>		
9.2 waar / niet waar	grote kring	woordspelletje
<p>Doe steeds een bewering en laat de kinderen daarop hun duim omhoog doen (waar), of omlaag (niet waar). Beweringen die je kunt doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de computer is elektrisch. - sardientjes kun je roosteren. - het middageten eet je na school. - muizen zijn elektrisch. - tussen de middag slaap je even. - sinas is melk die ze van sinaasappels maken. - als je trek hebt dan wil je spelen. 		
9.3 vragen om over te praten	grote kring	woordspelletje
<p>Stel een vraag en laat de kinderen met hun buurman of buurvrouw die vraag bespreken. Als ze een antwoord hebben mogen ze dat zeggen. Laat ze ook vertellen waarom iets wel of niet zo is. Vragen die je kunt stellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - is een auto elektrisch? - kun je in de oven ook iets roosteren? - gaat er water door een stekker? - hoe maken ze mayonaise? - kun je op een sneetje kaas een plak brood doen? 		

10. pizza	week 3	dinsdag
doel		
De kinderen kennen de clusterwoorden. Ze weten hoe je een pizza maakt.		
voorbereiding		
Zet een tafeltje in de kring. Zorg voor een kant en klare pizza die het meest simpel is (met alleen wat tomaat erop). Zorg voor een blik met stukjes tomaat, een blikopener en een stuk Turkse witte kaas of feta.		

woorden / definities / voorbeeldzinnen	
<i>De definities of voorbeeldzinnen kunnen gebruikt worden in de verschillende activiteiten.</i>	
's avonds	's Avonds is als het avond is.
het avondeten	Het avondeten is het eten dat je 's avonds eet.
warm (eten)	Warm eten is eten dat gekookt is. Brood is geen warm eten.
hongerig	Als je hongerig bent dan heb je honger
de pizza	De pizza is een soort brood met tomaten en kaas erop. Een pizza bak je in de oven.
vooraf	Als je het vooraf klaar zet dan kun je meteen beginnen.
alvast	Ik ben alvast begonnen met eten.
taai	Als iets taai is dan moet je heel erg kauwen.
kauwen	Kauwen is het eten in je mond klein maken met je kiezen.
het blik	Het blik is een soort pot waar eten in zit.
de blikopener	Een blikopener is een ding om een blik mee open te maken.
de brok	Een brok is een stuk van iets.

Taalkring

Speel de gebeurtenis uit in de grote kring en geef daarbij betekenis aan de clusterwoorden.

Wat gebeurt er:

Je laat zien hoe je een pizza maakt

Wat vertel je:

- *Richt je tot de kinderen.* Wat eten jullie eigenlijk 's avonds? Als het avond is? *Laat kinderen reageren.* Oh. Dus dat is jullie **avondeten**. Jullie **avondeten**. 's Avonds eten jullie **warm**. **Warm**. Dan eet je geen brood, maar eten dat gekookt is. Rijst. Of aardappelen. Of groente. **Warm** eten. 's Avonds eten jullie **warm**. Ik ook. Ik eet 's avonds ook **warm**. Want 's avonds ben ik **hongerig**. Dan heb ik de hele dag gewerkt en dan ben ik **hongerig**. Dan heb ik heel veel honger.

- Maar soms heb ik geen tijd om te koken. Dan eet ik maar een broodje, net als tussen de middag. Vanavond heb ik ook geen tijd om te koken. Maar ik wil wel **warm** eten. Daarom ga ik alvast een **pizza** maken. Een **pizza**. Eten jullie wel eens **pizza**? *Laat kinderen reageren.* Ik hou ook van **pizza**. En een **pizza** kun je **vooraf** maken. **Vooraf**. Dan is het **alvast** klaar voor later.

Ik ga mijn **pizza vooraf** maken.

- Ik heb **alvast** een **pizza** gekocht. Hier heb ik de **pizza**. *Laat zien.* Kun je de **pizza** zo al eten? *Laat kinderen reageren.* Nee, zo is de **pizza taai**. **Taai**. Als iets **taai** is dan moet je heel erg **kauwen**. **Kauwen**. *Doe het voor.* Een **pizza** moet je bakken. Anders is het **taai** en dan moet je de hele tijd **kauwen**. Eigenlijk is een **pizza** een soort brood met dingen erop.

- Op deze **pizza** zit alleen een beetje tomaat. *Laat zien.* Zo vind ik hem niet lekker genoeg. Er zit te weinig op. Ik ga er nog wat meer op doen. Dat moet je **vooraf** doen. Dan bakt het mee in de oven. Anders wordt het **taai**. En dan moet je zo **kauwen**.

- Ik wil meer tomaat op de **pizza**. Die ga ik er **alvast** op doen. Ik heb tomaten in een **blik**. Een **blik**. *Laat zien.* Het **blik** moet ik open maken. Met een **blikopener**. Dit is de **blikopener**. *Laat zien.* Een **blikopener**. Met een **blikopener** kun je een **blik** open maken. Ik zal het laten zien. *Maak het blik open met de blikopener.* Nu is het **blik** open. *Laat het geopende blik zien.* Er zitten stukjes tomaat in het **blik**. Die ga ik **alvast** op de **pizza** doen. *Smeer de stukjes tomaat op de pizza.*

Nu zit er lekker veel tomaat op mijn **pizza**. Mhh, ik word al een beetje **hongerig**.

- Ik wil kaas op mijn **pizza**. Veel kaas. Want 's avonds ben ik **hongerig**. Kaas is goed als je honger hebt. Hier heb ik kaas. Dit is witte kaas. *Laat zien.* Kennen jullie deze kaas? *Laat kinderen reageren.*

- Ik ga **alvast** de kaas erop doen. Ik moet **brokken** van de kaas maken. **Brokjes** kaas. Dit is een **brokje**. *Laat een brokje zien.* Een **brokje** is een stukje kaas. Hier doe ik wat **brokjes**.

- Daar moeten wat **brokjes**. *Doe brokjes kaas op de pizza, maar laat wat lege plekken.* Heb ik overal genoeg **brokjes** kaas op de **pizza**? *Laat kinderen reageren.* Ja, hier moeten nog wat **brokjes**. En hier ook nog wat **brokjes** kaas. Ik wordt **hongerig** van de kaas. Mijn **pizza** is goed zo. Ik heb hem **vooraf** gemaakt. Hij is **alvast** klaar voor mijn **avondeten**. Ik moet hem alleen nog bakken. Ik leg hem weg voor vanavond.

- Maar nu ben ik al **hongerig**. En ik moet nog tot vanavond wachten voor mijn **avondeten**! Zijn jullie ook **hongerig** geworden? *Laat kinderen reageren.* Weten jullie wat? Ik heb nog een **pizza** bij me. Die had ik **alvast** gekocht voor later. Die **pizza** kunnen we ook **vooraf** klaar gaan maken. Dan gaan we hem bakken in de oven en vanmiddag lekker opeten!

vervolgactiviteiten		
10. pizza	week 3	dinsdag
10.1 middageten	kleine kring	mondelijke taalvaardigheid
<p>Laat foto's zien van pizza's in tijdschriften en kookboeken. Bespreek wat er allemaal op de pizza's zit en hoe ze worden gemaakt. Eten de kinderen thuis wel eens pizza? Wat zit er dan allemaal op de pizza? Maak samen met de kinderen een pizza. Gebruik daarbij de clusterwoorden. Maak een foto van de pizza.</p>		
10.2 eten sorteren	kleine kring	mondelijke taalvaardigheid
<p>Laat verschillende etenswaren zien, waaronder brood, beleg, pizza, sla, biefstuk enzovoorts. Bespreek met de kinderen wat je bij het avondeten eet, en wat niet. En wat eten zij thuis bij het avondeten? Neem de tabel van activiteit 8.1 (ontbijt / geen ontbijt) en vul die aan met twee kolommen: middageten en avondeten. Bespreek met de kinderen wat er al op de tabel staat. Kunnen dingen die bij 'geen ontbijt' bij 'middageten' of 'avondeten' komen te staan? En waar moeten de dingen staan die jullie net bekeken hebben? Vul de tabel verder in, samen met de kinderen.</p>		
10.3 waar / niet waar	grote kring	woordspelletje
<p>Doe steeds een bewering en laat de kinderen daarop hun duim omhoog doen (waar), of omlaag (niet waar). Beweringen die je kunt doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het avondeten eet je voordat je naar bed gaat. - yoghurt is warm eten. - als je je jas aandoet kun je alvast naar buiten. - appels zijn taai. - thee moet je kauwen. - een blik heeft een deksel. - met een blikopener maak je de kraan open. - een pizza eet je altijd warm. 		
10.3 vragen om over te praten	grote kring	woordspelletje
<p>Stel een vraag en laat de kinderen met hun buurman of buurvrouw die vraag bespreken. Als ze een antwoord hebben mogen ze dat zeggen. Laat ze ook vertellen waarom iets wel of niet zo is. Vragen die je kunt stellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wat eet je het liefst als je hongerig bent? - hoe maak je een blik open zonder blikopener? - wat gebeurt er als je niet goed kauwt? - hoe kun je een pizza warm maken als je geen oven hebt? - is het avondeten altijd warm? 		

11. verukkelijk	week 3	woensdag
doel		
De kinderen kennen de clusterwoorden. Ze weten hoe je een toetje maakt.		
voorbereiding		
Zet een laag tafeltje in de kring. Zorg voor vanillevla en chocoladevla. Zorg voor een mandarijntje, een appel, poedersuiker, een bakje en een zeef.		

woorden / definities / voorbeeldzinnen	
<i>De definities of voorbeeldzinnen kunnen gebruikt worden in de verschillende activiteiten.</i>	
het toetje	Het toetje is iets dat je na het avondeten eet. Een toetje is zoet en lekker.
verukkelijk	Als iets verukkelijk is dan is het heel erg lekker.
de vla	Vla lijkt een beetje op yoghurt, maar vla is zoet.
morsen	Als je iets morst dan valt er een beetje naast.
de mandarijn	De mandarijn lijkt op een sinaasappel maar hij is klein. Mandarijnen zijn fruit.
de vrucht	Alles wat fruit is zijn vruchten . Appels, peren bananen en mandarijnen zijn vruchten .
de schil	De schil is de buitenkant van een vrucht. De schil van een sinaasappel en een mandarijn kun je niet eten.
het klokhuis	Het klokhuis zit in het midden van een appel. Het klokhuis kun je niet eten.
middenin	Middenin de appel zit het klokhuis.
de poedersuiker	De poedersuiker is suiker die poeder is.
de zeef	De zeef heeft allemaal kleine gaatjes. Met een zeef maak je hele kleine stukjes van iets.

Taalkring

Speel de gebeurtenis uit in de grote kring en geef daarbij betekenis aan de clusterwoorden.

Wat gebeurt er:

Je maakt een verukkelijk toetje met vla en vruchten.

Wat vertel je:

- *Richt je tot de kinderen.* Eten jullie wel eens een **toetje** na het avondeten? Een **toetje**? Iets lekkers na het avondeten? *Laat kinderen reageren.* Ja, **toetjes** zijn **verukkelijk**. **Verukkelijk**. **Verukkelijk** is dat het héél lekker is. **Verukkelijk**. Ik vind **toetjes verukkelijk**. Gisteren hebben we avondeten gemaakt en daar hoort eigenlijk een **toetje** bij. Daarom gaan we vandaag een **verukkelijk toetje** maken. Hier heb ik een bakje. *Laat zien.* En daar gaan we een **verukkelijk toetje** in maken. Ik heb van alles meegenomen.

- Ik heb **vla**. Gele **vla** en bruine **vla**. *Laat zien.* **Vla** lijkt een beetje op yoghurt. Maar **vla** is zoet. Ik doe een beetje gele **vla** in het bakje en een beetje bruine **vla**. *Doe wat gele vla in het kommetje en mors wat ernaast.* Ik **mors** een beetje. Ik **mors** wat gele vla. Het ligt ernaast. Nu de bruine **vla**. *Doe wat bruine vla in het kommetje en mors wat ernaast.* Ik ben alweer aan het **morsen**. Ik heb wat bruine vla **gemorst**. Dat ruim ik zo wel op. **Morsen** geeft niet.

- Hier heb ik een **mandarijn**. Laat zien. Een **mandarijntje**. Kennen jullie die? *Laat kinderen reageren.* **Mandarijntjes** vind ik **verukkelijk**. En ik heb een appel. Appels en **mandarijntjes** zijn **vruchten**. **Vruchten**. Bananen en sinaasappels zijn ook **vruchten**. Alles wat fruit is zijn **vruchten**.

- Bij de appel en het **mandarijntje** heb ik de **schil** eraf gehaald. De **schil**. Kijk, hier is de **schil**. *Laat zien.* Dit is de **schil** van de appel. En dit is de **schil** van het **mandarijntje**. De **schillen** heb ik niet nodig. De appel snijd ik in twee helften. *Snijd de appel doormidden.*

- In het midden zit het **klokhuis**. **Middenin** de appel. *Laat zien.* Het **klokhuis**. Het **klokhuis** kun je niet eten. Het **klokhuis** ga ik eruit halen. Dan moet ik de helften weer doormidden snijden. *Snijd de helften doormidden.*

- Nu heb ik vier kwarten. Nu kan ik het **klokhuis** er uit snijden. *Laat zien.* Het **klokhuis** is er uit. Het **klokhuis** gooi ik weg. En de **schillen** ook. Van de kwarten snijd ik kleine stukjes. Op de snijplank. *Snijd wat stukjes appel.*

- Ik leg steeds een stukje appel en een stukje **mandarijn** in een rondje op de **vla**. *Laat zien.* Zo wordt het heel mooi. En het is **verukkelijk**. En **middenin** leg ik een paar **bessen**. Die heb ik nog.

- Ik leg ze **middenin**. **Middenin** het rondje van de appel en **mandarijn**. *Laat zien.* Mooi hè. Een rondje van appel en **mandarijn** met **middenin** wat bessen. Hmm. Het wordt een **verukkelijk toetje**. Met **vla** en **vruchten**.

- Er moet nog wat **poedersuiker** op. Dit is **poedersuiker**. *Laat zien.* **Poedersuiker**. **Poedersuiker** is suiker die net als poeder is. Een klein beetje **poedersuiker**. **Poedersuiker** moet je met een **zeef** erop doen. Dit is een **zeef**. *Laat zien.* Een **zeef**. Er zitten soms wat klontjes in de **poedersuiker**. Met een **zeef** gaan de klontjes eruit. *Doe wat poedersuiker met een zeef op het toetje.*

Ik **mors** een beetje met de **poedersuiker**. Met een **zeef mors** je altijd een beetje. Maar dat geeft niet.

- Mijn **toetje** is klaar. Mhh, een **verukkelijk toetje**. Ik heb trek in een **toetje**. Jullie ook? *Laat kinderen reageren.* Straks gaan we allemaal **toetjes** maken. Voor iedereen een **toetje**! Met **vruchten** en **vla**.

vervolgactiviteiten		
11. verukkelijk	week 3	donderdag
11.1 toetje	kleine kring	mondelinge taalvaardigheid
<p>Laat verschillende toetjes en taartjes zien uit kookboeken en tijdschriften. Wat zit er in en hoe moet je ze maken? Eten de kinderen thuis ook wel eens een toetje, en wat eten ze dan? Maak samen toetjes met de kinderen en gebruik daarbij de clusterwoorden. Maak foto's. Neem de tabel uit activiteit 10.2 en geef de toetjes daarin een plaats. Stel daarbij ook vragen hoe dat zit op verjaardagen en andere feesten. Eet je dan niet 's middags taartjes?</p>		
11.2 waar / niet waar	grote kring	woordspelletje
<p>Doe steeds een bewering en laat de kinderen daarop hun duim omhoog doen (waar), of omlaag (niet waar). Beweringen die je kunt doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een toetje eet je voor het eten. - de schil van een appel kun je eten. - mandarijnen zijn zoeter dan sinaasappels. - op een klokhuis kun je zien hoe laat het is. - groente is verukkelijk. - poedersuiker eet je met een zeef. - als je morst dan moet je het opruimen. - je ogen zitten middenin je gezicht. 		
11.3 vragen om over te praten	grote kring	woordspelletje
<p>Stel een vraag en laat de kinderen met hun buurman of buurvrouw die vraag bespreken. Als ze een antwoord hebben mogen ze dat zeggen. Laat ze ook vertellen waarom iets wel of niet zo is. Vragen die je kunt stellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hoe maken ze vla? - waarom hebben vruchten een schil? - kan spelen ook verukkelijk zijn? - waarom heeft een appel een klokhuis? - waarom heeft een zeef geen grote gaten? 		

12. afwassen	week 3	donderdag
doel		
De kinderen kennen de clusterwoorden. Ze weten hoe je moet afwassen.		
voorbereiding		
Maak van twee tafeltjes een 'aanrecht' in de kring. Zet daar de vuile vaat op, twee teiltjes met heet water en een afwasrekje. Leg kruimels op het aanrecht en twee broodkorsten. Zorg voor een afwasborstel, rubber handschoenen en een afbeelding van een echt aanrecht in de keuken.		

woorden / definities / voorbeeldzinnen	
<i>De definities of voorbeeldzinnen kunnen gebruikt worden in de verschillende activiteiten.</i>	
het aanrecht	Het aanrecht is waar de kraan is in de keuken. Op het aanrecht kun je afwassen.
afwassen	Afwassen is de borden en de messen en de de vorken weer schoon maken met water en zeep.
rommelig	Als het ergens rommelig is dan ligt er rommel. Alles is door elkaar.
de kruimel	De kruimel is een heel klein stukje brood of koek.
de broodkorst	De broodkorst is de buitenkant van het brood. Een broodkorst is een beetje hard en taai.
gloeierend (heet)	Als iets gloeierend heet is dan is het heel erg heet. Als het gloeierend heet is dan doet het pijn, zo heet is het.
het teiltje	Het teiltje is een bakje om in af te wassen.
de afwasborstel	De afwasborstel is een borstel om af te wassen.
het sop	Het sop is water met zeep. Als je sop maakt dan krijg je schuim
afspoelen	Afspoelen is met water het zeep of vuil ergens vanaf halen.
het rekje (afwas)	In het rekje kun je de borden en de kopjes zetten als je ze hebt afgewassen. In het rekje drogen ze.

Taalkring

Speel de gebeurtenis uit in de grote kring en geef daarbij betekenis aan de clusterwoorden.

Wat gebeurt er:

Wat vertel je:

- We hebben heel veel dingen vies gemaakt met al dat eten en drinken! Bordjes, bakjes, messen, vorken. Alles is vies. Ik heb het op het **aanrecht** gezet. *Laat zien.*

- Dit is mijn **aanrecht**. *Wijs.* Ik heb het **aanrecht** van twee tafeltjes gemaakt, maar thuis hebben jullie natuurlijk een echt **aanrecht**. Hier is een echt **aanrecht**. *Laat een afbeelding zien.* hebben jullie thuis zo'n **aanrecht**? *Laat kinderen reageren.* Ik ga **afwassen** op mijn **aanrecht**. **Afwassen**.

Met heet water alles schoonmaken. Moeten jullie ook wel eens **afwassen** thuis? *Laat kinderen reageren.* De bakjes, de borden, de messen. *Wijs aan.* Alles ga ik **afwassen**.

- Maar eerst moet ik het **aanrecht** opruimen. Het is heel erg **rommelig**. **Rommelig**. Alles ligt door elkaar. *Orden wat dingen op het aanrecht.* Nu is het niet meer zo **rommelig**.

- Er liggen overal **kruimels**. *Wijs.* Dit zijn **kruimels**. *Laat zien.* **Kruimels**. **Kruimels** zijn kleine stukjes brood. Hier ligt een **broodkorst**. Een **broodkorst**. *Laat zien.* En hier ligt nog een **broodkorst**. *Wijs.* Twee **broodkorsten**! Sommige kinderen eten hun **broodkorst** niet op. Eten jullie wel altijd je **broodkorst** op? *Laat kinderen reageren.* De **broodkorst** en de **kruimels** veeg ik in de prullenbak. Geen **kruimels** en **broodkorsten** op mijn **aanrecht**!

Zo, nu is het niet meer zo **rommelig** en vies.

- Om goed **af** te **wassen** moet het water **gloeierend** heet zijn. **Gloeierend** heet! Dat is heel erg heet. **Gloeierend** heet is zo heet dat het pijn doet. Daarom doe ik handschoenen aan bij het **afwassen**. *Laat zien.*

- Ik heb twee **teiltjes**. *Laat zien.* Hier een **teiltje**. En nog een **teiltje**. *Wijs.* In dit **teiltje** heb ik **gloeierend** heet water met een beetje zeep. *Laat het afwasmiddel zien.* En in dit **teiltje** zit gewoon **gloeierend** heet water. *Wijs.* Zonder zeep.

- En ik heb natuurlijk een **afwasborstel**. Dit is mijn **afwasborstel**. *Laat zien.* Een **afwasborstel**. Zonder **afwasborstel** kan ik niet goed **afwassen**. In het **teiltje** met de zeep ga ik een beetje roeren. Met de **afwasborstel**. Dan krijg ik **sop**. **Sop**. **Sop** is water met schuim. *Roer met de afwasborstel.* Kijk, nu krijg ik **sop**. *Laat zien.* Maken jullie thuis ook altijd zo **sop**, met de **afwasborstel**? *Laat kinderen reageren.* Oh, ik maak altijd zó een **sopje** om **af** te **wassen**.

- In mijn andere **teiltje** maak ik geen **sop**. Dat **teiltje** is om alles **af** te **spoelen**. Want je moet het **sop** er **afspoelen**. Als je niet **afspoelt** gaat alles naar zeep smaken.

Doe iets in het sop. Zo. Dit ga ik even **afwassen**. Met mijn **afwasborstel**. In het **sop**. *Was het af.*

En nu ga ik het **sop afspoelen**. In het andere **teiltje**. *Spoel het sop af.* En dan zet ik het in het **rekje**. Dit is een **rekje**. *Laat zien.* Een **rekje**. In het **rekje** gaat het drogen. Hebben jullie thuis ook zo'n **rekje**? *Laat kinderen reageren.*

- Het is wel erg veel om **af** te **wassen**. Ik ga straks verder met **afwassen**. Ik ga Wop en Lap vragen om te helpen met **afwassen**. Maar misschien willen jullie straks helpen met **afwassen**? *Laat kinderen reageren.* Dat is fijn! Dan hoef ik straks niet alleen alles **af** te **wassen**.

vervolgactiviteiten		
12. afwassen	week 3	donderdag
12.1 rommelig	kleine kring	mondelijke taalvaardigheid
<p>Neem een stuk behang ter grootte van een groepstafel of twee kleine tafeltjes. Teken daarop in bovenaanzicht twee spoelbakken en een kraan. Plak dat vast op de tafel(s). Zorg voor rommel: broodkorsten, kruimels, schillen, een klokhuis, vuile en gedeukte plastic bekertjes, vies weggoobestek, enzovoorts. Doe dat alles door elkaar in een bak. Laat de kinderen dat met lijm op het aanrecht plakken. Doe zelf mee en benoem wat ze opplakken. Bespreek met de kinderen of thuis het aanrecht ook wel eens zo rommelig is. En wie ruimt dat dan op? Maak foto's.</p>		
12.2 waar / niet waar	grote kring	woordspelletje
<p>Doe steeds een bewering en laat de kinderen daarop hun duim omhoog doen (waar), of omlaag (niet waar). Beweringen die je kunt doen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het aanrecht is om af te wassen. - als het rommelig is dan moet je opruimen. - als je een banaan eet dan krijg je kruimels. - een teiltje is om je kleren in te wassen. - sop is sap. - een rekje is om boeken in te zetten. - als het water gloeiend heet is dan komt er vuur uit. - broodkorsten zijn verukkelijk. 		
12.3 vragen om over te praten	grote kring	woordspelletje
<p>Stel een vraag en laat de kinderen met hun buurman of buurvrouw die vraag bespreken. Als ze een antwoord hebben mogen ze dat zeggen. Laat ze ook vertellen waarom iets wel of niet zo is.</p> <p>Vragen die je kunt stellen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kun je met een afwasborstel de tanden van een tijger poetsen? - kun je ook zonder water afwassen? - waarom heeft een brood een broodkorst? - is zand kruimels van een steen? - kan je haar ook rommelig zijn? 		

de supermarkt

van alles

het boodschappenlijstje

de hagelslag

de macaroni

de spaghetti

de appelmoes

de ketchup

het schap

de klant

de winkelwagen

de kassa

de slager

de bakker

de boodschappentas

de ham

kosten

de euro

de salami

de biefstuk

het gehakt

sluiten(winkel)

de cake

de markt

de kraam

de boodschappenkar

de druif

de tros

rijp

rot

de citroen

de bes

de kool

de spinazie

de komkommer

de kokosnoot

het lichtst

het zwaarst

wegen

de weegschaal

inderdaad

controleren

het gewicht

apart (afzonderlijk)

de meloen

ongeveer

de portie

verdelen

de snijplank

sappig

de helft

vergelijken

het aantal

het kwart

overblijven

het tafelkleed

de schaal

allerlei

het hapje (gerecht)

de manier

hangen

onbeleefd

verbieden

foei

gulzig

smakelijk eten

bakken

de koekenpan

het kookplaatje

het vet

het klontje

rondom

daaraan (oorzaak)

gebakken

gekookt

koken (water)

de bel (schuim)

smaken

het ontbijt

het stokbrood

het beschuit

de appelstroop

de chocopasta

zin hebben in

het beleg

de onderkant

ondersteboven

normaal

omkeren

het middageten

tussen de middag

de trek

roosteren

het broodrooster

de snee (brood)

de stekker

elektrisch

het sardientje

de mayonaise

de sinas

's avonds

het avondeten

warm (eten)

hongerig

de pizza

vooraf

alvast

taai

kauwen

het blik

de blikopener

de brok

het toetje

verukkelijk

de vla

morsen

de mandarijn

de vrucht

de schil

het klokhuis

middenin

de poedersuiker

de zeef

het aanrecht

afwassen

rommelig

de kruimel

de broodkorst

gloeïend (heet)

het teiltje

de afwasborstel

het sop

afspoelen

het rekje (afwas)